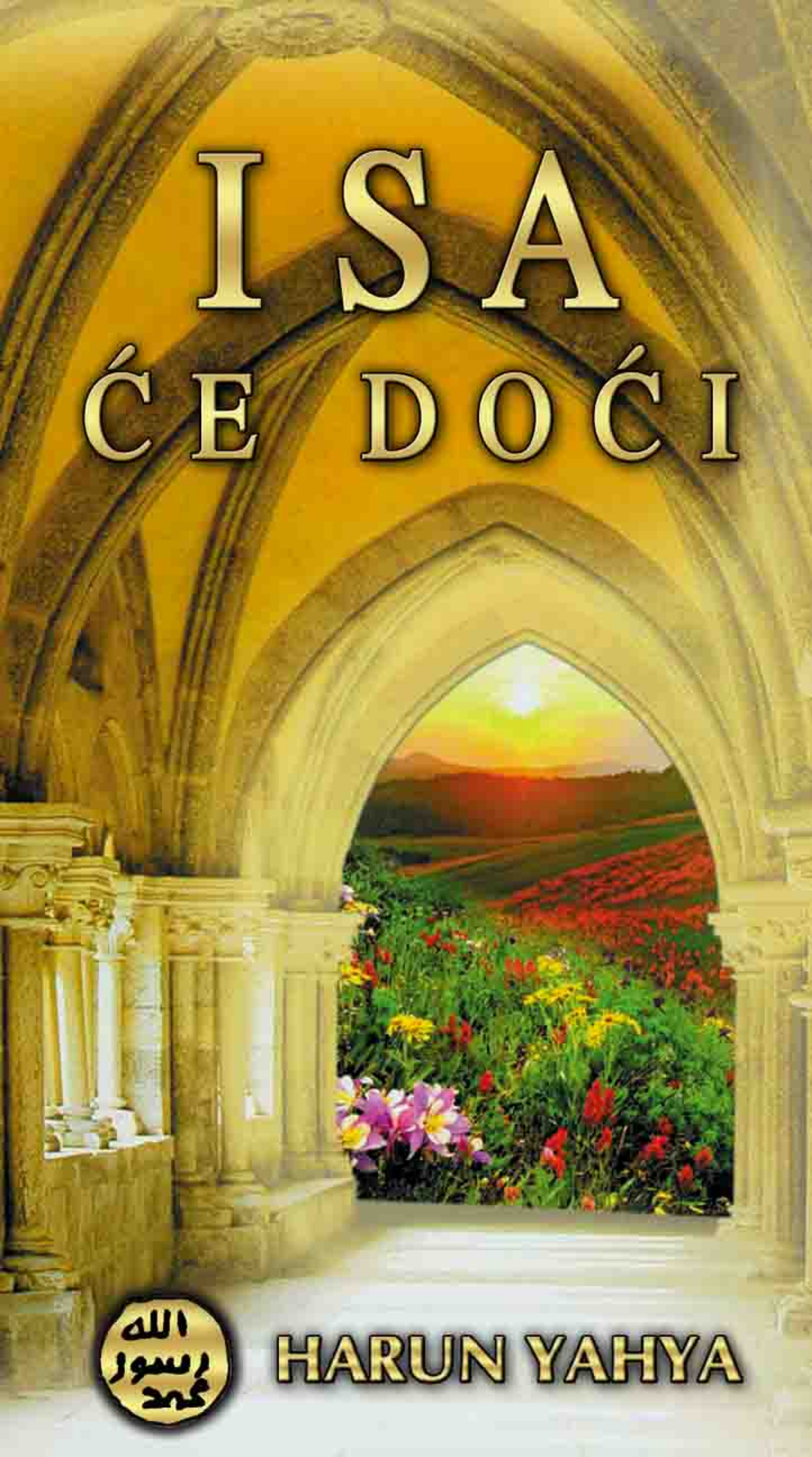
ISA ĆE DOĆI

HARUN YAHYA

Kao i svi drugi pejgamberi, Isa, a. s., odabrani je rob koga je Allah, dž. š., zadužio da ljude poziva na Pravi Put. Međutim, Isa, a. s., posjeduje određene odlike koje ga izdvajaju od ostalih pejgambera. Najbitnije od tih odlika su da on još uvijek nije umro, da je uzdignut na Allahov kat i da će se ponovo vratiti na Zemlju.

Suprotno vjerovanjima mnogih, Isa, a. s., nije razapet na križ niti je umro iz bilo kojeg drugog razloga. Na jedan kategoričan način, u Kur'anu se ističe da ga nisu objesili i ubili i saopćava se da ga je Allah, dž. š., uzdigao Sebi. Ni u jednom kur'anskom ajetu ne govori se da je Isa, a. s., umro ili da je ubijen! Pored toga, u Kur'anu se iznose takvi podaci o Isau koji se još nisu dogodili, a njihova realizacija bit će moguća jedino nakon njegovog ponovnog povratka na Zemlju. A nema nikakve sumnje da će se realizirati događaji o kojima nas Kur'an izvještava!

U ovoj knjizi smo, u svjetlu kur'anskih ajeta, iznijeli dokaze da Isa, a. s., nije umro, da ga je Allah, dž. š., Sebi uzdigao i da će, u ahir-i zemanu, ponovo biti vraćen na Zemlju.

Autor, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Studirao je filozofiju na Istanbulskom, a umjetnost na Mimar-Sinan univerzitetu. Od ’80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike. U fokusu većine njegovih studija je rušenje darvinizma i materijalizma: legendi koje se danas pokušavaju prezentirati pod plaštom nauke. Knjige Haruna Yahye usmjerene su ka širokoj čitalačkoj publici, bez obzira da li su oni muslimani ili ne, i bez obzira kojoj rasi i naciji oni pripadali. Razlog koji se nalazi u pozadini toga je činjenica da su priređene samo sa jednim ciljem: podsticanje čitaoca na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Božije postojanje i Njegova jedinost, te ukazivanje na neosnovanost i zabludjelost ateističkih sistema.

بسم الله الرحمن الرحيم

ISA
ĆE DOĆI

A kada meleki rekoše: "O, Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, bit će viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih.
(Ali 'Imran, 45)

Sa turskog preveo:
Enver Ibrahimkadić

HARUN YAHYA

BILJEŠKA O AUTORU

Autor, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Nakon osnovnog i srednjeg obrazovanja koje je stekao u Ankari, školuje se na Fakultetu primijenjenih umjetnosti na Mimar Sinan univerzitetu i na Filozofskom fakultetu Istanbulskog univerziteta. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike, značajna djela koja iznose neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i mračne povezanosti darvinizma sa krvavim ideologijama.

Pseudonim Harun Yahya nastao je kao spomen i izraz poštovanja prema dvojici vjerovjesnika, Harunu i Jahji, a. s., koji su se borili protiv demantirane jevrejske misli. Simbolika autorovog korištenja Resulullahovog pečata na koricama knjiga je u vezi sa sadržajem ovih knjiga. Pečat simbolizira Kur'an-i kerim kao posljednju Objavu Allaha, dž. š., i vjerovjesnika, Muhammeda, a. s., kao hatemu'l- enbijaa. Sva svoja djela autor je, također, zasnovao na dva osnovna temelja: Kur'anu i sunnetu Muhammeda, a. s. Na taj način on ima za cilj da kaže "posljednju riječ" koja će, jednu po jednu, pobiti sve temeljne tvrdnje ateističke filozofije i u potpunosti ušutkati ateističke prigovore uperene protiv vjere. Resulullahov pečat je korišten kao dova namjere da se kažu ove "posljednje riječi".

Zajednički cilj svih autorovih djela je širenje kur'anskih informacija i saopćenja širom Svijeta i na taj način podsticanje ljude na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Allahovo postojanje, Njegova jedinost i budući svijet (ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene prakse.

Upravo su veliku pažnju na sebe privukla djela Haruna Yahye u mnogim zemljama širom Svijeta od Indije do Amerike, od Engleske do Indonezije, od Poljske do Bosne i Hercegovine, od Španije do Brazila. Djela koja su prevedena na mnoge jezike poput engleskog, francuskog, njemačkog, bosanskog, talijanskog, španskog, portugalskog, pakistanskog (urdu), arapskog, albanskog, ruskog, ujgurskog i indonežanskog prati široka čitalačka publika.

Ova djela bila su povod da mnogi ljudi postanu vjernici, a i povodom da mnogi ojačaju svoje već postojeće vjerovanje. Svako ko pročita i analizira ove knjige uočit će njihov prepoznatljiv stil pun mudrosti, jezgrovitosti, jednostavnosti i srdačnosti te njihov naučni i racionalni pristup. Djela nose odlike kategoričnosti i apsolutne nespornosti. Nemoguće je da materijalističku filozofiju, ateizam i sve ostale zalutale filozofije i gledišta ubuduće iskreno brane oni koji pročitaju i ozbiljno razmisle o temama koje se obrađuju u njima. Ako,

pak, budu branili, to može biti samo emocionalna odbrana iz inata, s obzirom da su se oni kroz ova djela uvjerili da su u potpunosti pobijeni idejni oslonci ovih filozofija. Sve savremene ateističke tendencije su idejno poražene u djelima Haruna Yahye.

Nesumnjivo, ove karakteristike potiču od izuzetno impresivnog stila i mudrosti Kur'ana. Sam pisac nije ponesen gordošću zbog svojih djela; jedina mu je namjera biti povod da čitaoce usmjeri na Pravi, Allahov Put.

Od ovih djela autor nema nikakve materijalne zarade. Nikakvu materijalnu zaradu nemaju ni svi ostali koji su uključeni u projekt publiciranja knjiga; od onih koji rade na kompjuterskoj obradi teksta i dizajna stranica i korica, do onih koji su uključeni u marketing i distribuciju. Jedini im je cilj da svojim hizmetom postignu Allahovo zadovoljstvo.

Uzimajući u obzir ove činjenice, proističe da je i podsticanje na čitanje ovih djela, koja omogućavaju da se vidi ono što se prethodno nije vidjelo i koja su povod usmjeravanja na Pravi Put, također jedan veoma značajan hizmet.

Umjesto preporučivanja ovih vrijednih knjiga, publikovati knjige koje mute ljudski razum, koje dovode do velikog misaonog nereda i koje su fiksirane generalnim iskustvom koje nema jak i prodoran utjecaj u domenu odbrane vjere i razbijanju sumnja bit će razlog gubljenja vremena i truda. Sasvim je izvjesno da efikasnu odbranu vjere nemaju djela koja su usmjerena ka isključivom naglašavanju autorovog književnog umijeća. Oni, pak, koji u aktualnom kontekstu gaje određene sumnje, iz općih mišljenja čitalaca, gdje se sasvim jasno vidi efikasnost ovog hizmeta, njegov uspjeh i iskrenost, moći će shvatiti da je pobijanje ateizma i širenje kur'anskog morala jedini cilj djela Haruna Yahye.

Također se ne smije gubiti iz vida da je dominacija ateističke misli osnovni povod velikih svjetskih nereda, tiranija i stradanja koja doživljavaju muslimani širom Svijeta. A način da se čovječanstvo oslobodi ovih nedaća leži u poražavanju ateističke misli, iznošenje vjerskih fakata i prezentiranje kur'anskog morala na način na koji to ljudi mogu poimati i provoditi u praksi. Uzme li se u obzir okruženje tiranije, intriga i anarhije, u koje se Svijet svakim danom sve više nastoji uvući, postaje sasvim jasno da se ovaj hizmet mora obaviti što je moguće brže i efikasnije. U protivnom, može biti veoma kasno.

Djela Haruna Yahye, koja su u kontekstu ovog veoma bitnog hizmeta preuzela ulogu prethodnice, uz Božiju pomoć, bit će povod da ljude u XXI stoljeću dovedu do mira i spokojstva koji su opisani u Kur'anu, do čestitosti i pravde, do ljepota i blagodati.

Naslov originala:
Hz. Isa Gelecek

Autor:
Harun Yahya

Prijevod sa turskog:
Enver Ibrahimkadić

Urednik:
Nedžad Latić

Lektor:
Džemaludin Latić

Korektor:
Emira Džananović

Design:
Global Publishing

Izadavač:
Bosančica print

Za izdavača:
Hadžib Šišić

Sarajevo, 2003.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

297.161

YAHYA, Harun
Isa će doći / Harun Yahya; s turskog preveo Enver Ibrahimkadić. - Sarajevo : Bosančica print, 2003. - 80 str. ; 20 cm

Prijevod djela: Hazreti Isa Gelecek - Harun Yahya
ISBN 9958-650-10-X

COBISS/BH-ID 11220230

SADRŽAJ:

UVOD 6

ALLAHU JE PRAVA VJERA JEDINO - ISLAM 8

TRAŽENJE ‘SPASITELJA’ OD
STRANE NARODA U NEVOLJI 13

MESIH, ISA, SIN MERJEMIN, U KUR'ANU 21

POVRATAK ISAA, A. S., NA ZEMLJU 45

ISA, A. S., U DJELU RISALE-I NUR 61

KAKO MOŽEMO PREPOZNATI ISAA, A. S.? 64

POGOVOR 78

UVOD

Kao i svi drugi pejgamberi, Isa, a. s., odabrani je rob koga je Allah, dž. š., zadužio da ljude poziva na Pravi Put. Međutim, Isa, a. s., posjeduje određene odlike koje ga izdvajaju od ostalih pejgambera. Najbitnije od tih odlika su da on još uvijek nije umro, da je uzdignut na Allahov kat i da će se ponovo vratiti na Zemlju.

Suprotno vjerovanjima mnogih, Isa, a. s., nije razapet na križ niti je umro iz bilo kojeg drugog razloga. Na jedan kategoričan način, u Kur'anu se ističe da ga nisu objesili i ubili i saopćava se da ga je Allah, dž. š., uzdigao Sebi. Ni u jednom kur'anskom ajetu ne govori se da je Isa, a. s., umro ili da je ubijen! Pored toga, u Kur'anu se iznose takvi podaci o Isau koji se još nisu dogodili, a njihova realizacija bit će moguća jedino nakon njegovog ponovnog povratka na Zemlju. A nema nikakve sumnje da će se realizirati događaji o kojima nas Kur'an izvještava!

Unatoč tome, veliki broj ljudi vjeruje da je Isa, a. s., u prošlosti "na neki način umro" i da se neće ponovo vratiti na Zemlju. Ovakvo ubjeđenje je velika zabluda koja se zasniva na nepoznavanju Kur'ana. Kada se pažljivo analizira Kur'an, pojavljuju se stvarna značenja ajeta o Isau.

Da će se Isa ponovo vratiti na Zemlju najavio je i

Muhammed, a. s., i saopćio da će u ahir-i zemanu, periodu kada će se on vratiti, Zemlja biti ispunjena mirom, pravdom, sigurnošću i izobiljem.

Sintagma ahir-i zeman znači posljednje vrijeme ili posljednji period. Prema islamu, ahir-i zemanom označava se period pred smak svijeta u kome će preovladavati i među ljudima široko biti zaživljen kur'anski moral.

U mašti ljudi uvijek se nalazi želja za ljepšim i boljim. Ljepši prizori, ljepša hrana, život lišen socijalnih problema, izobilje, ljepota...

Upravo ahir-i zeman označava eru koja u sebi nosi sve ove pojmove boljeg, ljepšeg. Ahir-i zeman je radosna era u kojoj će dominirati islamski moral, za kojim čeznu svi vjernici, gdje će nevolje zamijeniti izobilje i berićet, nepravdu pravda, nemoral moral, nered mir i sigurnost.

U ovoj knjizi ćemo, u svjetlu kur'anskih ajeta, iznijeti dokaze da Isa, a. s., nije umro, da ga je Allah, dž. š., Sebi uzdigao i da će, u ahir-i zemanu, ponovo biti vraćen na Zemlju. Međutim, smatramo da je korisno prethodno podsjetiti na određena temeljna saznanja, koja su u uskoj vezi sa ovom temom.

ALLAHU JE PRAVA VJERA JEDINO - ISLAM

Kroz historiju su različitim narodima slati pejgamberi, koji su svoj narod pozivali na Pravi Put i prenosili im vjeru u Allaha, dž. š. Međutim, danas ljudi misle da je u prošlosti sa poslanicima objavljeno nekoliko vjera koje su međusobno veoma različite. Međutim, to je jedno krajnje pogrešno mišljenje pošto je vjera koju je Allah, dž. š., putem različitih poslanika objavljivao različitim narodima, ustvari, jedna vjera. Na primjer, Isa, a. s., dokinuo je određene vjerske zabrane prije njega. Ali, u osnovi, ne postoje velike razlike među vjerama koje je objavio Allah, dž. š. Ista vjera je i ona koja je objavljena prethodnim pejgamberima, i ona koja je je objavljena Musau i Isau, a. s., a, čak, i ona koja je objavljena posljednjem Božijem poslaniku Muhammedu, a. s. Ajeti u kojima se saopćava ova činjenica glase:

Reci: "Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i

Ishaku, i Jakubu, i unucima, i u ono što je dato Musau i Isau i vjerovjesnicima - od Gospodara njihova; mi nikakvu razliku među njima ne pravimo, i mi se samo Njemu klanjamo." A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na onome svijetu nastradati (Ali 'Imran, 84-85).

Kao što se vidi iz navedenog ajeta, islam je vjera koju je Allah, dž. š., objavljivao ljudima. Kao što razumijemo iz Kur'ana, svi pejgamberi su svojim narodima prenosili jednu zajedničku vjeru.

A u drugom ajetu kaže se slijedeće: "**...i zadovoljan sam da vam islam bude vjera...**" (Al-Ma'ida, 3). Ova vjera, koju je Allah, dž. š., izabrao za čovjeka, vremenom je objavljena svim narodima i, putem poslanika, svi ljudi su upozoreni. Svaki čovjek kome je objavljena prava vjera bio je zadužen da se pridržava načela ove vjere u koju su, putem poslanika, bili pozivani.

Međutim, neki narodi su se povinovali onome na što su ih upućivali poslanici, koji su objavljivali pravu vjeru, a neki narodi su poricali. Neki su doživljavali degeneraciju nakon smrti poslanika i, napuštajući pravu vjeru, usmjerili se ka određenim izopačenim vjerovanjima. Na ovu činjenicu se na slijedeći način skreće pažnja u Kur'anu:

Allahu je prava vjera jedino - islam. A podvojili su se oni kojima je data Knjiga baš onda kada im je došlo saznanje, i to iz međusobne zavisti. A sa onima koji u Allahove riječi ne budu vjerovali Allah će se brzo obračunati (Ali 'Imran, 19).

Sinovi Israilovi su jedan od naroda za se kaže da su odstupili i udaljili se od prave vjere koja im je bila

objavljena. Prema onome što se saopćava u Kur'anu, njima je Allah, dž. š., poslao niz poslanika i objavio im pravu vjeru. Međutim, oni su se uvijek bunili protiv poslanika ili su, nakon njihove smrti, kvarili pravu vjeru i pretvarali je u jedno izopačeno učenje. Štaviše, u Kur'anu se saopćava da su se još za vrijeme Musaa, a. s., čak u njegovom kratkotrajnom odvajanju od njih, oni okretali obožavanju idola (Ta-Ha, 83-94). Da bi ih upozorio i zaprijetio onima od njih, koji su se, nakon Musaa, udaljili od prave vjere i krenuli stranputicom, Allah, dž. š., poslao im je nekoliko poslanika. Jedan od njih bio je i Isa, a. s.

Tokom svog života na Zemlji, Isa, a. s., pozivao je sinove Israilove da žive u istinskoj vjeri, koju je Allah, dž. š., objavio i da budu iskreni vjernici. Podučio ih je Indžilu, koji je potrvđivao stvarne odredbe naknadno iskrivljenog Tevrata. Kritizirao je rabine, koji su degenerirali istinsku vjeru. Kritici je podvrgao njihova šematizirana i jednoobrazna učenja, dokinuo pravila koja su oni unijeli u vjeru radi postizanja određenih interesa. Sve ljude pozivao je u vjerovanje u Božiju jedinost, u življenje stvarne

iskrenosti i uzornog morala. Ovu činjenicu Allah, dž. š., nam na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

I da potvrdim istinitost Tevrata, objavljenog prije mene, i da vam dopustim nešto što vam je bilo zabranjeno. I donosim vam dokaz od Gospodara vašeg - zato se Allaha bojte i mene slušajte (Ali 'Imran, 50).

Međutim, izvjesno vrijeme nakon Isaovog odvajanja od Zemlje, ovaj put su njegove pristalice (iseviti) počeli degenerirati svoju vjeru i, pod utjecajem određenih idolopokloničkih ubjeđenja, iznijeli "sveto Trojstvo" (Otac, Sin i Sveti duh) koje se nije nalazilo u Indžilu. Pod imenom "kršćanstva" počeli su, dakle, živjeti jednu sasvim drugačiju vjeru. Koliko god da je općeprihvatljivo da je Isa, a. s., začetnik ove vjere, koju danas slijedi jedna četvrtina čovječanstva i koja, u izvjesnom smislu, usmjerava čovječanstvo, to nije tačno. Prava vjera, koja je objavljena Isau, iskrivljena je! A Indžili (Evanđelja), koji su dospjeli do naših dana, ispisali su određeni ljudi godinama nakon Isaove smrti i sakupili ih historičari koji su živjeli u potonjim periodima. Prema tome, kršćanstvo je vjera koja je daleko od istinske vjere objavljene Isau od strane Allaha, dž. š.

Za ponovno objavljivanje istinske vjere Allah, dž. š., je nakon Isaa poslao pejgambera iz drugog naroda i dostavio mu Knjigu, za koju je obećao da neće biti izmijenjena sve do Sudnjeg dana. Ovaj posljednji pejgamber, koga je Allah, dž. š., odabrao i poslao da na Zemlju dostavi istinsku vjeru koju je odabrao za ljude, je Muhammed, a. s., a Knjiga koju mu je Allah objavio je Kur'an, a. š.

Kur'an je Knjiga objavljena cijelom čovječanstvu, za koju su zaduženi svi ljudi od istoka do zapada, od juga do

sjevera, i za koju ćemo svi biti pitani na Sudnjem danu. Zahvaljujući naročito savremenoj tehnologiji, sve zemlje Svijeta su "ujedinjene" i, u izvjesnom smislu, poprimile stanje jednog naroda. Zato danas u Svijetu gotovo da nema čovjeka koji nije čuo za Kur'an i islam koji je njime saopćen. Međutim, unatoč svemu tome, samo jedan određeni dio ljudi vjeruje u Kur'an, a jedan veliki dio onih koji vjeruju u njega ispravno ne žive pravu vjeru koja je saopćena ovom Allahovom Knjigom.

Upravo radi ispravljanja ove iskrivljene situacije očekuje se Isaov ponovni dolazak na Zemlju i njegov poziv na Kur'an, Knjigu istine. Ovo je radosna vijest koju je Allah, dž. š., muslimanima obećao u Kur'anu! Kao što ćemo vidjeti i u narednim poglavljima, Isa, a. s., nije umro, samo ga je Allah, dž. š., Sebi uzdigao. A u Kur'anu je, isto tako, saopćeno da će se on nakon izvjesnog vremena ponovo vratiti na Zemlju i učiniti da vjera islam zagospodari cijelim Svijetom. Cijeli kršćanski i islamski Svijet već stoljećima vrše pripreme za doček ovog izuzetnog gosta i neponavljanje nepravde koja je prethodno načinjena prema njemu!

TRAŽENJE 'SPASITELJA' OD STRANE NARODA U NEVOLJI

A zašto se vi ne biste borili na Allahovom Putu za potlačene, za muškarce i žene i djecu, koji uzvikuju: "Gospodaru naš, izbavi nas iz ovoga grada, čiji su stanovnici nasilnici, i Ti nam odredi zaštitnika i Ti nam podaj onoga ko će nam pomoći!" *(An-Nisa', 75)*

.

Proučimo li pažljivo Kur'an, uočit ćemo da je, u područjima u koja je Allah, dž. š., slao poslanike, prije njihovog dolaska, u socijalnom i moralnom pogledu, vladala velika propast. A uporedo sa dolaskom poslanika njegovi sljedbenici živjeli su u blagostanju, berićetu i miru koje je donijela vjera. U periodima nakon poslanika, jedan dio ljudi se osilio zbog ovakvog stanja i, udaljavanjem od vjere, okrenuli se prema nevjerovanju. Zlostavljali su se pronalaskom drugih božanstava mimo Allaha, dž. š., i, opet, vlastitim rukama, sami sebi priređivali kraj.

Nakon osvrtanja na privrženost i iskrenost poslanika prema Allahu, dž. š., u kur'anskoj suri Al-Maryam, Allah, dž. š., nam saopćava da su pokoljenja nakon njih sasvim izgubila svoja vjerovanja i da su krenula za svojim strastima. U ajetima koji govore o ovim pokoljenjima kaže se slijedeće:

> **To su ti vjerovjesnici koje je Allah milošću Svojom obasuo, potomci Ademovi i onih koje smo sa Nuhom nosili, i potomci Ibrahimovi i Israilovi, i onih koje smo uputili i odabrali. Kad bi im se ajeti Milostivog čitali, oni bi licem na tle padali i plakali. A njih smijeniše zli potomci, koji molitvu napustiše i za požudama pođoše; oni će sigurno zlo proći** (Maryam, 58-59).

Allah, dž. š., je različitim nedaćama upozoravao ove ljude koji su se udaljili od svoje vjere, koji uopće ne razmišljaju o razlogu svog stvaranja i o odgovornostima prema svome Stvoritelju. Zauzvrat ovakvim njihovim djelima, dokinuo je blagodati kojima su bili obdareni i, u skladu sa ajetom **"A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje - taj će teškim životom živjeti..."** (Ta-Ha, 124), dao im mučan i težak život. Ovim narodima koji su nakon vjerovanja skrenuli u nevjerovanje "težak život" Allah, dž. š., priređivao je na različite načine. Nerodnost, nestašica u poljoprivrednim proizvodima i robi i duhovne nevolje nastale uslijed moralne degeneriranosti i pada, ekonomske i socijalne krize koje su dolazile zbog političke nestabilnosti, samo su neki od tih načina.

A zbog ateističkih sistema koji su nad njima imali nadmoćnost, ovi ljudi su bili podvrgnuti različitim presija-

ma i stradanjima. Kao primjer ovakvog nepravednog despotskog sistema u Kur'anu se ističe faraonov period. Dok je faraon živio u raskošnom bogatstvu i izobilju, svom narodu činio je veoma velike patnje i izazivao nered. Ova situacija se u Kur'anu saopćava na slijedeći način:

Faraon se u zemlji bio ponio i stanovnike njezine na stranke bio izdijelio; jedne je tlačio, mušku im djecu klao, a žensku u životu ostavljao; doista, je smutljivac bio! (Al-Qasas, 4).

U ovakvim periodima ekonomske i socijalne krize, kada vlada nepravedna vlast, ljudi uvijek osjećaju potrebu za spasiteljem koji će urediti negativne smjerove aktualnog sistema u kome se nalaze, koji će osigurati pravdu, mir i sigurnost i koji će ih izvesti na pravi put.

Sinovi Israilovi su, također, nakon Musaa, a. s., bili suočeni sa istim poteškoćama, sa tiranskim vladarima, od kojih su trpili veliki zulum. Protjerani su iz svojih domova i zavičaja i shvatili da ih iz ove situacije u kojoj su se nalazili ne mogu spasiti ni njihova božanstva, kojima su se klanjali, ni imeci, a ni njihovi preci. U ishodu toga, od Allaha, dž. š., zatražili su vladara za borbu protiv ovog okrutnog režima. Allah, dž. š., odgovorio je na ove njihove zahtjeve i, kao vladara, poslao im Taluta. U suri Al-Baqara kaže se slijedeće:

Zar nisi čuo da su prvaci sinova Israilovih poslije Musaa svom vjerovjesniku rekli: "Postavi nam vladara da bismo se na Allahovu Putu borili!" - "Možda se vi nećete boriti, ako vam borba bude propisana?" - reče on. - "Zašto da se ne borimo na Allahovom Putu" - rekoše - "mi koji smo iz zemlje naše prognani i

od sinova naših odvojeni?" A kada im borba bi propisana, oni, osim malo njih, zatajiše. A Allah dobro zna one koji su sami prema sebi nepravedni (Al-Baqara, 246).

"U Allahovim zakonima ti nikad nećeš naći promjene!"

Ono što razumijemo iz kur'anskih kazivanja o proteklim narodima je da je u velikoj mjeri slično ono što ih je zadesilo. Način življenja ljudi, stanje u kome su se nalazili, slanje poslanika kao opominjača, a, na kraju, i njihovo uništenje zasnovani su na istoj osnovnoj logici.

Isto tako, i u savremenim društvima uočljivo je jedno veoma brzo narušavanje, izopačenje i degeneracija. Ljudi, u okruženju siromaštva, bijede i zuluma, čeznu za mirnim životom u kome vlada uzoran moral. Sasvim je očito da se pravda može postići jedino kada se postojeći sistem ujedini sa tim moralom i da se socijalne devijacije mogu ispraviti jedino od strane osoba koje posjeduju ovakav moral. Upravo je Allah, dž. š., i proteklim narodima, nakon istog socijalnog raspada, slao spasitelje i veliko izobilje, berićet i bogatstvo nakon nedaća. Da će izobiljem i berićetom obdariti bogobojazne zajednice, Allah, dž. š., upozorava u slijedećem ajetu:

A da su stanovnici sela i gradova vjerovali i grijeha se klonili, Mi bismo im blagoslove i s neba i iz zemlje slali, ali, oni su poricali, pa smo ih kažnjavali za ono što su zaradili (Al-A'raf, 96).

Iz navedenog ajeta, a i iz drugih ajeta koji saopćavaju istu činjenicu, proističe veoma bitan Božiji zakon: jedini put

za postizanje mira, sigurnosti, izobilja i berićeta je zaživljavanje islamskog morala. To je na ovaj način bilo i kod proteklih naroda, a na taj način bit će i kod narednih naroda. Nemoguće je da pravda, sigurnost i stabilnost zavladaju tamo gdje nema islamskog morala! To je zakon Allaha, dž. š. A na činjenicu nepromjenljivosti Allahovih zakona ukazuje slijedeći kur'anski ajet:

...I kad im je došao onaj koji opominje, njegov dolazak im je samo povećao otuđenje: oholost na Zemlji i ružno spletkarenje - a spletke će pogoditi upravo one koji se njima služe. Zar oni mogu očekivati nešto drugo već ono što je zadesilo narode drevne? U Allahovim zakonima ti nikad nećeš naći promjene, u Allahovim zakonima ti nećeš naći odstupanja (Fatir, 42-43).

Dominacija islamskog morala prema Kur'anu

Kao što smo naglasili u prethodnim poglavljima, analiziramo li kur'anske ajete i kazivanja o proteklim narodima, uočit ćemo da je, nakon degeneracije, izopačenosti i moralnog kraha, Allah, dž. š., tim narodima slao "spasitelja". Ovaj spasitelj usmjeravao je ljude ka vjerovanju u jednog Boga, bogobojaznosti i udaljavanju od širka. Nakon ustrajavanja u nevjerovanju, ovaj put su svoje narode upozoravali azabom. Allah, dž. š., nas u Kur'anu obavještava o činjenici da On nijedan narod nije uništio prije nego što bi im poslao upozorenje i opomenu. U Kur'anu se saopćava slijedeće:

Mi nijedan grad nismo razorili prije nego su im došli

oni koji su ih opominjali da bi pouku primili; Mi nismo nepravedni bili (Aš-Šu'ara', 208-209).

U eri u kojoj se nalazimo vladaju svakojake izopačenosti, gdje su naglašene moralne i materijalne poročnosti, nastranosti, gdje, sa ekonomskog i političkog aspekta, preovladava velika nestabilnost; ovo je era u kojoj je nastao veliki jaz između bogatih i siromašnih. A činjenica koju saznajemo iz Kur'ana je da će, u jednom ovakvom okruženju, Allah, dž. š., pokazati put spasa i da će, zahvaljujući tome, islamski moral, nesumnjivo, zavladati cijelim Svijetom, da će prava vjera nadvladati ostale vjere i praznovjerja. U kur'anskom poglavlju At-Tawba Allah, dž. š., svoje robove obavještava o ovoj radosnoj vijesti:

Oni žele da ustima svojim utrnu Allahovo svjetlo, a Allah želi vidljivim učiniti svjetlo Svoje, makar ne bilo po volji nevjernicima. On je poslao Poslanika Svoga s uputstvom i pravom vjerom da bi je izdigao iznad ostalih vjera, makar ne bilo po volji mnogobošcima (At-Tawba, 32-33).

Isto tako, Allah, dž. š., u poglavlju An-Nur saopćava da će vjernici, koji nikoga Allahu ne smatraju ravnim, koji Mu bespogovorno robuju i "čine dobra djela" (štite Njegove odredbe i ulažu napore na Njegovom Putu) postići moć i vlast, isto kao što su postizali oni prije njih:

Allah obećava da će one među vama koji budu vjerovali i dobra djela činili sigurno namjesnicima na Zemlji postaviti, kao što je postavio namjesnicima one prije njih, i da će im zacijelo vjeru njihovu učvrstiti, onu koju im On želi, i da će im sigurno strah sigurnošću zamijeniti; oni će se samo Meni klanjati, i neće druge Meni ravnim smatrati. A oni koji i poslije toga budu nezahvalni - oni su pravi grješnici (An-Nur, 55).

Ovdje postoji jedna veoma bitna tačka koja se ne smije zanemarivati: u navedenom ajetu saopćava se uvjet za širenje vjerskog morala na Zemlji: postojanje vjernika koji će robovati jedino Allahu, dž. š., koji Mu druge neće ravnim smatrati i koji će dobra djela vršiti...

Očekivani Spasitelj

Rezultat koji proizlazi iz onoga što je do sada izneseno je slijedeći: u svakom periodu se očekuje da se Allah, dž. š., odazove pozivu Svojih robova koji traže pomoć od tiraniziranja. Nada se da će se, kao što je to bio slučaj sa prošlim narodima, današnja i buduća pokoljenja osloboditi zuluma nevjernika i da će im se podnijeti ljepote življenja islamskog morala.

Naročito se očekuje izlaz islamskog svijeta iz procesa slabljenja u koji je zapao, objašnjavanje čovječanstvu

islamskog morala od strane iskrenih vjernika. Naravno, da bi se to moglo desiti, nade se polažu u spasitelja kojeg će, kao uostalom i uvijek do sada, poslati Allah, dž. š. Ovaj spasitelj, koji će ljude perioda u kome se nalazimo "iz tame izvesti na svjetlo" je islamski moral. A osobe, predvodnici u zaživljavanju ovog superiornog morala, nadjačat će idejne sisteme koji negiraju postojanje Boga i poraziti zabludjela vjerska poimanja.

Ukratko, kao što je pomogao i prošlim narodima, Allah, dž. š., pomoći će i budućim pokoljenjima koja će živjeti na Zemlji. Allah, dž. š., obećao je to Svojim robovima koji su se iskreno i predano okrenuli Njemu. U Kur'anu se kaže slijedeće:

> **Onima koji su ni krivi ni dužni iz zavičaja svoga prognani samo zato što su govorili: "Gospodar naš je Allah!" A da Allah ne suzbija neke ljude drugima, do temelja bi bili porušeni manastiri, i crkve, i havre, a i džamije u kojime se mnogo spominje Allahovo ime.**
>
> **<u>A Allah će sigurno pomoći one koji vjeru Njegovu pomažu</u> - ta Allah je zaista moćan i silan - one koji će, ako im damo vlast na Zemlji, namaz obavljati i sadaku udjeljivati i koji će tražiti da se čine dobra djela, a odvraćati od nevaljalih. - A Allahu se na kraju sve vraća** (Al-Hadždž, 40-41).

MESIH, ISA, SIN MERJEMIN, U KUR'ANU

Cilj ovog poglavlja je prenošenje svih detalja iz najpovjerljivijeg izvora koji su u vezi sa proteklim životom Isaa, a. s., i njegovim ponovnim dolaskom na Zemlju. Ovaj izvor je Kur'an, koji, naravno, nije doživljavao nikakva iskrivljavanja i promjene i za kojeg je Allah, dž. š., rekao **"...Njegove riječi niko ne može promijeniti..."** (Al-An'am, 115). Kur'an je jedina knjiga iz koje možemo dobiti kategorična saznanja o činjenicama i o svim pitanjima. A u Kur'anu su saopćene mnoge faze iz života Isaa, a. s.; od rođenja do uzdizanja Allahu, dž. š., od njegovog ponovnog dolaska na Zemlju do stvarne smrti.

Isa, a. s., je Božiji poslanik koji je na Zemlji živio prije oko 2000 godina, kojeg je Allah, dž. š., učinio odabranim i na ovom i na budućem svijetu. Unatoč tome što je vjera koju je on donio imenom prisutna na Zemlji, u biti je ona doživjela nekoliko degeneracija i udaljena od originala. Imenom je također prisutna i Knjiga koju je od Allaha, dž. š., dobio putem vahja, ali njezin original ne postoji.

Kršćanski izvori doživjeli su različita iskrivljavanja i mijenjanja teksta. Prema tome, nemoguće je da danas istinske podatke u vezi sa Isaom, a. s., dobijemo iz ovih izvora.

Jedini izvor preko kojeg možemo doći do istine i kategoričnih činjenica u vezi sa Isaom, a. s., je Kur'an, za koji je Allah, dž. š., obećao da će ga čuvati do Sudnjeg dana. U Kur'anu se govori o Isaovom rođenju i životu, iznose se događaji sa kojima se susretao u toku života, stanju ljudi iz njegovog okruženja i o još nizu drugih tema. Čak se iznosi i kakav je bio život Isaove majke, hazreti Merjeme, prije nego što je on došao na svijet, kako je na čudotvoran način zatrudnila, kako se porodila i kakvim reakcijama je bila izložena zbog toga - sve je to saopćeno kur'anskim ajetima. Štaviše, Allah, dž. š., nam je saopćio da će u ahir-i zemanu Isa, a. s., ponovo doći na Zemlju. U ovom poglavlju iznijet ćemo podatke o Isau, a. s., koji se nalaze u Kur'anu.

Rođenje i odgoj hazreti Merjeme

Hazreti Merjema, koja je odabrana radi donošenja na svijet Isaa, a. s., rođena je u jednom vremenu kada je vladao nered i kada su sve svoje nade jevreji polagali u dolazak Mesiha (Spasitelja). Merjema, koja uopće nije znala da predstavlja fokus svih očekivanja sinova Israilovih, specijalno je, od strane Allaha, dž. š., odabrana i odgojena za ovu uzvišenu dužnost. Potjecala je iz Imranove porodice, loze koju je Allah, dž. š., učinio superiornijom nad ostalim svijetom.

Imranova porodica je čvrsto vjerovala u Allaha, dž. š.,

u svakom svom poslu usmjeravala se i okretala prema Njemu, pedantno je čuvala granice koje je On uspostavio i po ovim odlikama bila čuvena u okolini. Kada je saznala da je zatrudnila Merjemom, Imranova žena odmah je učinila dovu Allahu, dž. š., i zavjetovala Mu se na službu budućeg djeteta. Ovo pitanje u Kur'anu je saopćeno na slijedeći način:

> **Kada Imranova žena reče: "Gospodaru moj, ovo što je u trbuhu mome ja zavjetujem samo na službu Tebi, pa primi od mene, jer Ti, zaista, sve čuješ i znaš!" Poslije ona, kada je rodi, reče: "Gospodaru moj, rodila sam žensko"- a Allah dobro zna šta je rodila - "a žensko nije kao muško; nadjela sam joj ime Merjema, i ja nju i porod njezin stavljam pod Tvoje okrilje od prokletog šejtana"** (Ali 'Imran, 35-36).

Kada je hazreti Merjem došla na svijet, ponašanje Imranove žene bilo je opet usmjereno ka postizanju Allahovog zadovoljstva. Predala se Allahu, dž. š., radi zaštite od šejtanskog zla i Merjeme, a i loze koja će se izroditi od nje. Allah, dž. š., prihvatio je ovo iskreno predanje Imranove žene i, kao odgovor na njenu dovu, njenom djetetu podario jednu veoma superiornu narav i moral. Kur'anskim ajetom **"I Gospodar njezin primi je lijepo i učini da uzraste lijepo, i da se o njoj brine Zekerijja..."** (Ali 'Imran, 37) posebno je skrenuta pažnja na Merjemin brižni i profinjeni odgoj pod Allahovom zaštitom.

Tokom odgajanja hazreti Merjeme, Zekerijja, a.s., uočio je da se ona razlikuje i da je superiornija od ostalih. Allah, dž. š., ju je obdario mnogobrojnim blagodatima koje su je izdvajale od ostalih. Ova činjenica je na slijedeći način

objašnjena u Kur'anu:

...Kad god bi joj Zekerijja u hram ušao, kod nje bi hrane našao. "Odakle ti ovo, Merjema?" - on bi upitao, a ona bi odgovorila: "Od Allaha, Allah onoga koga hoće opskrbljuje bez muke" (Ali 'Imran, 37).

Kao što je superiornom nad ostalim svijetom učinio Imranovu porodicu, Allah, dž. š., je i hazreti Merjemu, koja je pripadala ovoj porodici, odabrao, čistom stvorio i učinio je boljom od svih ostalih žena na svijetu. Ova njena superiornost se na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

I kada meleki rekoše: "O, Merjema, tebe je Allah odabrao i čistom stvorio, i boljom od svih žena na svijetu učinio. O, Merjema, budi poslušna svome Gospodaru i licem na tle padaj i sa onima koji namaz obavljaju i ti obavljaj!" (Ali 'Imran, 42-43).

U zajednici u kojoj je živjela, Merjema je bila, kao i njena porodica, osoba poznata po svojoj privrženosti i iskrenosti prema Allahu, dž. š. A najpoznatija njena odlika bila je njena čednost, odnosno to što je "nevinost svoju sačuvala". Ovo pitanje se na slijedeći način spominje u kur'anskom poglavlju At-Tahrim:

Merjemu, kćer Imranovu, koja je nevinost svoju sačuvala, a Mi smo udahnuli u nju život i ona je u riječi Gospodara svoga i u Knjige Njegove vjerovala i od onih koji provode vrijeme u namazu bila (At-Tahrim, 12).

Hazreti Isaovo rođenje bez oca

Jedna od najvećih mudžiza u vezi sa Isaom, a. s., je način na koji ga je njegova majka zanijela. U Kur'anu se o

ovom pitanju iznosi niz detalja. Džebrilovom ukazivanje hz. Merjemi se na slijedeći način saopćava u suri Maryam:

I spomeni u Knjizi Merjemu: kada se od ukućana svojih na istočnu stranu povukla i jedan zastor da se od njih zakloni uzela, Mi smo k njoj meleka Džibrila poslali i on joj se prikazao u liku savršeno stvorena muškarca (Maryam, 16-17).

Kao što je saopćeno u navedenim ajetima, hazreti Merjema se u jednom periodu povukla na istočnu stranu i tu provela jedan dio svog života. U ovom periodu joj se Džibril ukazao u obliku savršenog muškarca. Druga bitna činjenica na koju se skreće pažnja u Kur'anu je Merjemino čedno ponašanje i izraženi strah od Allaha, dž. š. Prve riječi koje je Merjem izgovorila kada je ugledala Džibrila bile su slijedeće:

"Utječem se Milostivom od tebe, ako se Njega bojiš!" - uzviknu ona (Maryam, 18).

Džibril joj se predstavio, rekao da je on samo izaslanik poslan od strane Allaha, dž. š., i da joj dolazi sa radosnom viješću od Njega. U Kur'anu se na slijedeći način saopćava odgovor koji je dao Džibril:

"A ja sam upravo izaslanik Gospodara tvoga" - reče on - "da ti poklonim dječaka čista!" (Maryam, 19).

A kada meleki rekoše: "O, Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, bit će viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih (Ali 'Imran, 45).

Hazreti Merjema, koja je primila ovu radosnu vijest, postavila je slijedeće pitanje Džibrilu kako bi shvatila kako će moći dobiti dijete kada je nijedan muškarac nije dodirnuo:

“Kako ću imati dječaka” - reče ona - “kad me nijedan muškarac dodirnuo nije, a ja nisam nevaljalica?!” “To je tako!” - reče on. “Gospodar tvoj je rekao: ‘To je Meni lahko’, i zato da ga učinimo znamenjem ljudima i znakom milosti Naše. Tako je unaprijed određeno!” I ona zanese i bremenita se skloni daleko negdje (Maryam, 20-22).

Ona reče: “Gospodaru moj, kako ću imati dijete kada me nijedan muškarac nije dodirnuo?” - “Eto tako”, - reče, - “Allah stvara što On hoće. Kada nešto odluči, On samo za to rekne: ‘Budi!’ - i ono bude” (Ali ‘Imran, 47).

Kao što se vidi u navedenim ajetima, Džibril je Merjemi saopćio radosnu vijest da je trudna i obavijestio je da ''**kada Allah nešto odluči, On samo za to rekne: ‘Budi!’ - i ono bude**''. Hazreti Merjemu nije dotakla nijedna ljudska ruka, dakle Isa, a. s., je na Svijet došao bez oca, neovisno, dakle, od dunjalučkih povoda. To je samo jedna od mudžiza koje je tokom cijelog svog dunjalučkog života doživljavao Isa, a. s., i koje će doživljavati u periodu ponovnog povratka.

Nakon što joj je Džibril saopćio radosnu vijest da je trudna, hazreti Merjema se povukla u osamu daleko od drugih. I u ovom periodu ju je Allah, dž. š., podržao i uzeo pod Svoju zaštitu. Allah joj je stvorio sve moguće pogodnosti i podršku, i sa psihološkog, a i sa fizičkog aspekta, koja joj je potrebna u toku trudnoće. Sklanjajući je na osamljeno mjesto, onemogućio je i svakojake neprilike, i materijalne i duhovne, koje bi joj mogli zadati oni koji ne mogu shvatiti njeno stanje.

Isa, a. s., je kod Allaha, dž. š., jedna riječ

Allah, dž. š., u Kur'anu skreće pažnju da je Isa, a. s., od svog rođenja do uzdizanja, u svakom pogledu pokazivao velike razlike od ostalih ljudi. Prije svega, Isa, a. s., rođen je uz pomoć stvaranja na jedan neuobičajen način: na svijet je došao bez oca. Prije njegovog rođenja, Allah, dž. š., je njegovoj majci, hazreti Merjemi, putem meleka saopćio niz njegovih odlika i da je ljudima poslat kao Mesih (Spasitelj). Jedna od ovih odabranih Isaovih odlika je i ta da on predstavlja "Riječ Allahovu":

Mesih, Isa, sin Merjemin, samo je Allahov poslanik, i Riječ Njegova koju je Merjemi dostavio, i Duh od Njega... (An-Nisa', 171).

A kada meleki rekoše: "O, Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, bit će viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih (Ali 'Imran, 45).

Formulacija "Allahova Riječ" u Kur'anu je korištena jedino za Isaa, a. s. Dok još nije došao na svijet, Allah, dž. š., je saopćio njegovo ime. Generalno, ljudima imena nadijevaju njihove porodice. Međutim, situacija u vezi sa Isaom je drugačija; kao jednu svoju Riječ, Allah, dž. š., je Isau, a. s., dao ime "Isa Mesih". Ovo je jedan sasvim očit izraz da je, za razliku od svih ostalih, Isa, a. s., stvoren jednim drugačijim stvaranjem.

Upravo, kao i rođenje, mudžize koje je pokazao u toku života i uzdizanje Allahu, dž. š., također su izraz ove njegove različitosti.

Isaovo rođenje

Kao što je poznato, porod je veoma naporan, a, isto tako, i događaj koji zahtijeva veliku kontrolu. Veoma je teško da u jednom takvom životnom događaju žena može uspjeti sama, bez medicinske kontrole i iskusnog pomoćnika. Međutim, hazreti Merjema, koja u ovome nije imala nikakvo iskustvo, zahvaljujući povjerenju i privrženosti Allahu, dž. š., ovaj težak posao uspjela je obaviti sama.

Dok je bila u velikim porođajnim bolovima, Allah, dž. š., joj je pomogao putem nadahnuća. Saopćavajući joj sve što je potrebno učiniti u ovim teškim trenucima, Allah, dž. š., joj osigurao porod na najlakši način i pod najboljim okolnostima. A to je velika blagodat kojom je Allah, dž. š., obdario hazreti Merjemu.

I porođajni bolovi prisiliše je da dođe do stabla jedne palme. "Kamo sreće da sam ranije umrla i da sam potpuno u zaborav pala!" - uzviknu ona.
I melek je, koji je bio niže nje, zovnu: "Ne žalosti se, Gospodar tvoj je dao da niže tebe potok poteče. Zatresi palmino stablo, posut će po tebi datule svježe, pa jedi i pij i budi vesela! A ako vidiš čovjeka kakva, ti reci: "Ja sam se zavjetovala Milostivom da ću šutjeti, i danas ni s kim neću govoriti" (Maryam, 23-26).

Isaov govor u bešici

A i onu koja je sačuvala djevičanstvo svoje, u njoj život udahnusmo i nju i sina njezina znamenjem svjetovima učinismo (Al-Anbiya', 91).

Jedan od događaja koje je Allah, dž. š., učinio kao

iskušenje Merjeminom narodu je Isaovo rođenje. Ovo rođenje, koje se ostvarilo na neuobičajen način, postalo je svojevrstan Allahov ispit i za hazreti Merjemu, a i za njen narod. U biti, način Isaovog dolaska na svijet jedna je mudžiza koju je Allah, dž. š., pokazao radi pozivanja ljudi u vjeru i jedan od najočitijih dokaza Allahovog postojanja. Međutim, njen narod to nije mogao shvatiti i iznijeli su određena neutemeljena podozrenja o Merjemi. Ovo pitanje se na slijedeći način ističe u Kur'anu:

I dođe ona s njim porodici svojoj, noseći ga. "O, Merjemo," - rekoše oni - "učinila si nešto nečuveno! Ej ti, koja u čednosti ličiš Harunu, otac ti nije bio nevaljao, a ni mati tvoja nije bila nevaljalica!" (Maryam, 27-28).

Kao što se i saopćava u navedenim ajetima, kada je, zajedno sa Isaom, iz mjesta na kome se osamila došla svom narodu, hazreti Merjemi nije pružena nikakva prilika za objašnjenje. Govoreći da je počinila zbunjujuće i sramno djelo, narod je protiv nje iznio niz ružnih optužbi, koje su zasnovane jedino na pretpostavkama i sumnjama. Međutim, pripadnici tog naroda, koji ju je optuživao, poznavali su hazreti Merjemu od samog njenog rođenja i veoma su dobro znali koliko su i hazreti Merjema i njena porodica Imran pobožni i odani Bogu.

Što se tiče hazreti Merjeme, ona je, u biti, stavljana na kušnju ovim ružnim optužbama i klevetama. Dok je sasvim očito da ovakvom djelu neće pribjeći osoba koja je krajnje čedna i izuzetno privržena svome Stvoritelju, gledanje na nju kao da je počinila loše djelo za nju je bilo iskušenje od strane Allaha, dž. š. Od samog rođenja hazreti Merjema je uvijek bila potpomagana od strane Allaha, dž. š., koji je sve njene poslove izveo na hajr. Znala je da ne smije zaboraviti da se sve dešava Božijom voljom i da će je opet Allah, dž. š., spasiti od ovih neosnovanih optužbi.

Upravo Allah, dž. š., je i u ovoj situaciji osigurao olakšanje hazreti Merjemi i nadahnuo je postom govora, odnosno šutnjom. Allah joj je saopćio da šuti kada njen narod htjedne pričati sa njom i da pokaže na Isaa onima koji joj se približe sa optužbama. Na taj način, olakšicom koju joj je pružio Allah, dž. š., hazreti Merjema je bila udaljena od priče koja bi joj mogla prirediti nevolje. Osoba koja je na najbolji način mogla dati najispravnije odgovore na pitanja koja su stizala od naroda bio je Isa. Kada je hazreti Merjemi saopćio radosnu vijest o rađanju Isaa, Allah, dž. š., je saopćio i da će on progovoriti dok još bude u bešici:

On će govoriti ljudima još u kolijevci, a i kao odrastao, i bit će čestit (Ali ‘Imran, 46).

Na taj način Allah, dž. š., je veoma olakšao Merjemin posao i učinio je da narod iz Isaovih usta čuje najispravnije saopćenje koje su očekivali. Allahovim stvaranjem jednog ovakvog čudotvornog okruženja bila je osujećena klopka koju je za hazreti Merjemi bio pripremio njen narod. Ovo pitanje se na slijedeći način spominje u Kur'anu:

A ona im na njega pokaza. “Kako da govorimo dje-

tetu u bešici?" - rekoše. "Ja sam Allahov rob" - ono reče - "meni će On Knjigu dati i vjerovjesnikom me učiniti i učinit će me, gdje god budem, blagoslovljenim, i naredit će mi da, dok sam živ, namaz obavljam i sadaku udjeljujem, i da majci svojoj budem dobar, a neće mi dopustiti da budem drzak i nepristojan. I neka je mir nada mnom na dan kada sam se rodio i na dan kada budem umro i na dan kada budem iz mrtvih ustajao!" (Maryam, 29-33).

Nesumnjivo, to što je dijete u bešici u stanju besprijekorno pričati velika je mudžiza. Štaviše, zbunjujuće je i to što je, odmah nakon rođenja, Isa, a. s., znao ono što jedno dijete nikako ne može znati. Ovom situacijom na jedan sasvim jasan način stavljeno je do znanja da se nalaze suočeni sa jednom vanrednom činjenicom. Svi ovi čudotvorni događaji kategorički su ukazivali na činjenicu da je ovo dijete, koje je još u bešici, poslanik Allaha, dž. š.

Eto, kao odgovor na hazreti Merjeminu predanost Allahu, dž. š., i bogobojazan pristup svim događajima sa kojima se susretala, Allah, dž. š., joj je osigurao olakšicu. Pokazivanjem jedne velike mudžize, koja je zapanjila cijeli narod, dao je kategoričan odgovor na klevete kojima ju je njen narod htio okaljati. Međutim, onima koji su, unatoč ovom čudotvornom događaju, nastavili sa iznošenjem teških kleveta protiv hazreti Merjeme Allah, dž. š., saopćio je veliku kaznu. Govoreći o hrđavim djelima sinova Israilovih, 161. ajet kur'anske sure An-Nisa' Allah, dž. š., završava slijedećim riječima:

...A za nevjernike među njima Mi smo kaznu bolnu pripremili (An-Nisa', 161).

Mudžize Isaa, a. s.

Prva od veoma različitih Isaovih mudžiza koje se spominju u Kur'anu bila je njegov neuobičajeni dolazak na svijet, odnosno neposjedovanje oca, a potom njegov govor u bešici i saopćenje da će biti pejgamber. Zapravo, ove dvije mudžize su na sasvim jasan način dokazivale Isaovu izvanrednost - pošto je veoma mudro pričanje djeteta odmah nakon rođenja moguće jedino uz pomoć Allahove mudžize:

Kad Allah rekne: "O, Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž, razgovarao; i kada sam te pismenosti i mudrosti, i Tevratu i Indžilu naučio... (Al-Ma'ida, 110).

Mudžize koje se u Kur'anu iznose, a koje su u vezi sa Isaom, a. s., su slijedeće:

...i poslati kao poslanika sinovima Israilovim: "Donosim vam dokaz od Gospodara vašeg: napravit ću vam od ilovače nešto poput ptice i puhnut ću u nju, i bit će, voljom Allahovom, prava ptica. I iscijelit ću slijepa od rođenja, i gubava, i oživljavat ću mrtve, voljom Allahovom, i kazivat ću vam šta jedete i šta u domovima svojim gomilate; to će, uistinu, biti dokaz za vas, ako pravi vjernici budete (Ali 'Imran, 49).

Unatoč svih ovih izvanrednih događaja i činjenica, jedan dio njegovog naroda ostao je istrajan u svom nevjerovanju i negiranju Boga. Govoreći da ono što Isa radi nije ništa drugo do "majstorske čarolije", optužili su ga za vračanje.

Isaovo poslanstvo i poteškoće na koje je nailazio

Period u kojem je poslat Isa, a. s., bio je period u kome su sinovi Israilovi i u političkom, i ekonomskom, a i u socijalnom pogledu bili u velikoj krizi. Sa jedne strane - nemilosrdna vlast u zemlji u kojoj su živjeli, sa druge strane - različita vjerska i sektaška razilaženja... U jednom ovako teškom metežu ljudi su, sasvim uobičajeno, nastojali pronaći put spasa.

Očekivani spasitelj bio je Isa, a. s. Da bi njega i njegovu majku, hazreti Merjemu, predstavio svim sinovima Israilovim, Allah, dž. š., učinio je da Isa, a. s., progovori dok je još bio u bešici, i na taj način je sinovima Israilovim obznanio da je stigao očekivani pejgamber. Na kraju su ga svi doživljavali kao nadu spasa.

Međutim, bilo je, naravno, i onih koji su iskazivali protivljenje Isau, a. s. Pristalice ateističkog sistema tog vremena doživljavali su ga kao opasnost. Iz tog razloga su, odmah nakon što su saznali za Isaa, a. s., krenuli u akciju i načinili planove za njegovu likvidaciju. Sva ova nastojanja bila su osujećena i osuđena na neuspjeh još u samom početku. Međutim, oni nikada nisu odustajali od ostvarenja tog cilja; predstavljali su jedne od najžešćih Isaovih neprijatelja tokom njegovog perioda poslanstva.

Uza sve to, oni koji su pokazivali protivljenje Isau, a. s., nisu bili ograničeni samo na ateiste. Nakon što je počeo sa dostaljanjem Objave, većina jevrejskih svećenika tog perioda su, iz različitih razloga, zauzeli neprijateljski stav prema Isau, a. s. A jedan od najbitnijih razloga tome je Isaov poziv da žive izvornu vjeru. I čim je počeo sa dostavljanjem

Objave, optužili su ga za nastojanje da sruši njihovu vjeru. Međutim, ono čemu se uistinu protivio Isa, a. s., bile su odredbe koje je svećenička jevrejska klasa naknadno uvrstila u vjeru. čineći dozvoljenim ono što im je bilo zabranjeno i zabranjenim ono što im je prethodno bilo dozvoljeno, sinovi Israilovi su u potpunosti degenerirali svoju izvornu vjeru. I, Allah, dž. š., im je, kao pejgambera, poslao Isa, a. s., da bi dokinuo ove odredbe koje su oni uvukli u vjeru. On je svoj narod pozivao da se pridržavaju Indžila koji je potvrđivao prethodno objavljeni, izvorni Tevrat.

Ovu činjenicu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

> **....i da potvrdim istinitost Tevrata, objavljenog prije mene, i da vam dopustim nešto što vam je bilo zabranjeno. I donosim vam dokaz od Gospodara vašeg - zato se Allaha bojte i mene slušajte** (Ali 'Imran, 50).

U jednom drugom ajetu Allah, dž. š., također, saopćava da je Indžil, sveta Knjiga objavljena Isau, a. s., Knjiga koja je potvrđivala Tevrat objavljen prije njega, koja je predstavljala uputu vjernicima i koja je osigurala da oni naprave razliku između ispravnog i pogrješnog, dozvoljenog i zabranjenog:

> **Poslije njih poslali smo Isaa, sina Merjemina, koji je priznavao Tevrat prije njega objavljen, a njemu smo dali Indžil, u kome je bilo uputstvo i svjetlo, i da potvrdi Tevrat, prije njega objavljen, u kome je također bilo uputstvo i pouka onima koji su se Allaha bojali** (Al-Ma'ida, 46).

Vodeći jevreji smatrali su prilično stranim ono što je objašnjavao Isa, a. s. Pošto se Isa, a. s., nije zadržavao na zakonima koji su postali tradicionalni, pozivao ih je u Allahovu jedinost, iskrenost, bratstvo i poštenje. Iz tog razloga, jevrejski narod, koji je bio suočen sa jednim novim poimanjem vjere koje je bilo izvan uobičajenog, prilično je bio zbunjen naspram onoga što je Isa, a. s., objavljivao. U Kur'anu je na slijedeći način saopćena objava koju je svom narodu dostavljao Isa, a. s.:

A kad je Isa očita znamenja donio, on je rekao: "Donosim vam mudrost i dolazim da vam objasnim ono oko čega se razilazite. Zato se Allaha bojte i Meni se pokoravajte, Allah je moj i vaš Gospodar, pa se Njemu klanjajte, to je Pravi Put!" Ali su se stranke između sebe podvojile, pa neka iskuse nesnosnu patnju na Dan bolni oni koji o Njemu krivo govore! (Az-Zuhruf, 63-65).

Ova neuobičajenost i iskrenost u Isaovom pristupu vjeri privukla je veliku pažnju naroda i vremenom je dolazilo do povećanja broja njegovih pristalica. Isa, a. s., im je govorio da se približilo očekivano spasenje i da će uskoro izvojevati pobjedu.

Jevrejske tvrdnje o ubistvu Isaa, a. s.

Tvrdnja Rimljana da su, razapinjanjem na križ, ubili Isaa nesumnjivo svima je poznata. Prema toj tvrdnji, Rimljani i jevrejski svećenici uhvatili su Isaa, a. s., razapeli ga na križ i tako ga ubili. Upravo kršćanski svijet ovako prihvata ovaj slučaj, ali vjeruju da je, nakon smrti, Isa oživio i da se uzdigao u nebo. Međutim, pogledamo li u Kur'an,

vidjet ćemo da se to nije tako desilo:

I zbog riječi njihovih: "Mi smo ubili (katelna) **Mesiha, Isaa, sina Merjemina, Allahova poslanika!" A nisu ga ni ubili** (ma katelehu) **ni raspeli** (ma salebehu)**, već im se pričinilo** (Ŗubbihe)**. Oni koji su se o njemu u mišljenju razilazili, oni su sami o tome u sumnji bili; o tome nisu ništa pouzdano znali, samo su nagađali; a sigurno je da ga nisu ubili** (ma katelehu)**.** (An-Nisa', 157)

U nastavku navedenog ajeta, za Isaovu, a. s., smrt se kaže slijedeće:

Već ga je Allah uzdigao (refea) **Sebi. - A Allah je silan i mudar** (An-Nisa', 158).

Činjenica koju nam Kur'an saopćava sasvim je očita. Rimljani, koji su jevrejskim provociranjem pokušali ubiti Isaa, a. s., nisu bili uspješni u tome. Kur'anska formulacija "već im se pričinilo", korištena u navedenom ajetu, rasvjetljava ciljeli ovaj slučaj. Isa, a. s., nije ubijen, Bog ga je uzdigao k Sebi! Osim toga, Allah, dž. š., također skreće pažnju na činjenicu da oni koji su nastupali sa tom tvrdnjom ne posjeduju saznanja o istini.

Kako se u Kur'anu objašnjavaju smrti pejgambera?

Analizom riječi koje se spominju u kazivanjima o smrti pejgambera i ajeta u kojima se govori o smrti Isaa, a. s., doći će se do jedne veoma bitne činjenice u vezi sa smrću Isaa, a. s. U ovom poglavlju ćemo se osvrnuti na značenja arapskih riječi kojima se u Kur'anu opisuju smrti Isaa, a. s., i ostalih pejgambera i na koji su način korištene u

kur'anskim ajetima.

Riječi koje se u Kur'anu koriste u vezi sa smrću ili ubistvom pejgambera, kao što ćemo to naknadno detaljno vidjeti, su uglavnom riječi "*katele*" (ubiti), "*mate*" (umrijeti), "*haleke*" (likvidirati, ubiti), "*salebe*" (razapeti). Međutim, za Isaa, a. s., u Kur'anu se, korištenjem formulacije **"a nisu ga ni ubili** (ma katelehu) **ni raspeli** (ma salebehu)", na jedan sasvim očit način naglašava da on nije ubijen ni na jedan način ubijanja. Saopćava se da je pokazan jedan nalik na Isaa, a. s., a da je on uzdignut k Allahu, dž. š. A u suri Ali 'Imran se saopćava da će Allah, dž. š., Isau, a. s., **uzeti dušu** i da će ga **izdići k Sebi**:

I kada Allah reče: "O, Isa, dušu će ti uzeti (mutevef-fijke) i k Sebi te uzdignuti (rafiuke) i spasit ću te od nevjernika i učinit ću da tvoji sljedbenici budu iz-nad nevjernika sve do Smaka svijeta... (Ali 'Imran, 55).

Način upotrebe riječi koje se u Kur'anu spominju u značenju smrti i formulacije ''uzeti dušu' iz sure Ali 'Imran su slijedeći:

1) TEVEFFA: UZETI DUŠU

Riječ **"vefat"**, koja se spominje u navedenom ajetu, dolazi u drugim značenjima osim u značenju smrti. Analiziranje ajeta sasvim jasno iznosi da Isa, a. s., nije umro u općepoznatom značenju. U 117. ajetu sure Al-Ma'ida slučaj smrti se prenosi na slijedeći način:

"Ja sam im samo ono govorio što si mi Ti naredio: 'Klanjajte se Allahu, i mome i svome Gospodaru!' I ja sam nad njima bdio dok sam među njima bio, a kad si mi

Ti dušu uzeo (teveffeyteni)**, Ti si ih jedini nadzirao; Ti nad svim bdiš.**"

Arapska riječ, koja se spominje u aktualnom ajetu i koja se u mnogim prijevodima navodi u značenju "ubiti" ili "usmrtiti" izvedenica iz glagola **"teveffa"** i nema značenje smrti, već **"uzimati dušu"**. A Kur'an nam opet saopćava da uzimanje duše ne dolazi uvijek u značenju smrti. Ilustracije radi, u ajetu u kome se koristi riječ **"teveffa"** govori se o **"uspavljivanju"**, a ne smrti:

> **On vas noću uspavljuje** (teveffakum) **- a zna i šta ste preko dana griješili - zatim vas budi, sve dok ne dođe čas smrti. Na kraju, Njemu ćete se vratiti i On će vas o onome što ste radili obavijestiti** (Al-An'am, 60).

Riječ koja se u navedenom ajetu prevodi kao **"uspavljivati"** ista je kao i riječ koja se koristi u 55. ajetu poglavlja An-Nisa'. Dakle, u ova dva ajeta koristi se riječ **"teveffa"**. S obzirom da spavanje nije smrt, onda je sasvim očito da se riječ **"teveffakum"**, koja se koristi u navedenim ajetima, ne odnosi na smrt već da je treba prevoditi kao "Onaj ko noću uzima vaše duše". Ista riječ se u narednom ajetu koristi na slijedeći način:

> **Allah uzima duše** (teveffa) **u času njihove smrti** (mevt)**, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru** (el mevte)**, a ostavlja one druge do roka određenog...** (Az-Zumar, 42).

Kao što se razumije i iz prethodnog ajeta, Allah, dž. š., uzima duše onih koji spavaju, ali ih, do određenog roka, ponovo vraća onima kojima nije odredio da umru. Za ljude u ovakvom stanju ne može se reći da su mrtvi u općepoznatom značenju te riječi. Samo se nalaze u jednoj

drugačijoj dimenziji, gdje im se privremeno duša odvaja od tijela. A prilikom buđenja duša im se ponovo vraća u tijelo.

U tefsiru poznatog turskog alima prof. dr. Süleymana Atesa se, također, riječ "teveffa" objašnjava na slijedeći način:

Prema onima koji kažu da se riječ '*teveffa*' koristi u značenju 'sna' – a većina je tog stajališta – prijevod ajeta je u značenju “uspavat ću te”. Na kraju, možemo reći da je, ulaskom u jedno stanje nalik snu, Isa, a. s., uzdignut ka Allahu, dž. š., da to nije uobičajeno stanje smrti i da je jedino riječ o jednom odvajanju iz ove uobičajene dimenzije živih bića. (Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.) (Prof. Dr. Süleyman Ates, *Yüce Kur’an’in Cagdas Tefsiri,* Tom 2, Str.: 49-50)

2) KATELE: UBITI

Riječ koja se u Kur'anu generalno koristi u kontekstu objašnjenja smrti je arapski glagol ''**katele**'', koji dolazi u značenju ''**ubiti**''. Glagol ''**katele**'' se u suri Al-Mu'min koristi na slijedeći način:

"Pustite vi meni" - reče faraon - "<u>da ubijem Musaa</u> (aktul)**, a on neka traži pomoć od Gospodara svoga...** (Al-Mu'min, 26).

Formulacija ''**da ubijem Musaa**'' je prijevod originala koji glasi ''**aktul Musa**'', što je izvedenica od glagola ''**katele**''. A u drugom ajetu se isti glagol koristi na slijedeći način:

...i što su ni krive ni dužne vjerovjesnike <u>ubijali</u> (yaktulune)**...** (Al-Baqara, 61).

Riječ "**ubijali**", koja se spominje u ajetu, je prijevod "**yektulune**" i opet je to izvedenica glagola "**katele**". A, kao što je to jasno izraženo i u prijevodu, dolazi u značenju "**ubiti**".

U narednim ajetima, u kojima se saopćavaju smrti pejgambera, istaknut je način upotrebe glagola "**katele**". Sve riječi čiji su originali naznačeni u zagradama imaju zajednički korijen "**katele**":

...Naredit ćemo Mi da se pribilježi ono što su oni rekli, kao i što su, ni krive ni dužne, vjerovjesnike **<u>ubijali</u>** (katlehum)**...** (Ali 'Imran, 181)

...I kad god vam je koji poslanik donio ono što nije godilo dušama vašim, vi ste se oholili, pa ste jedne u laž utjerivali, a druge **<u>ubijali</u>** (taktulune)**.** (Al-Baqara, 87)

...Reci: "Pa zašto ste još davno neke Allahove vjerovjesnike **<u>ubili</u>** (taktulune)**, ako ste vjernici bili?"** (Al-Baqara, 91)

Onima koji ne vjeruju u Allahove dokaze i koji su vjerovjesnike, ni krive ni dužne, ubijali (yaktulune)**, a ubijaju** (yaktulune) **i ljude koji traže da se postupa pravedno, navijesti bolnu patnju.** (Ali 'Imran, 21)

...pa zašto ste ih, ako istinu govorite, **<u>ubijali</u>** (kateltumuhum)**?"** (Ali 'Imran, 183)

...ovaj je rekao: "Sigurno **<u>ću te ubiti</u>** (leaktulenneke)**!"...** (Al-Ma'ida, 27)

"I kad bi ti pružio ruku svoju prema meni **<u>da me ubiješ</u>** (taktuleni)**, ja ne bih pružio svoju prema tebi** **<u>da te ubijem</u>** (aktuleke)**...** (Al-Ma'ida, 28)

<u>Ubijte</u> (uktulu) **Jusufa ili ga u kakav predio ostavite...** (Yusuf, 9)

I žena faraonova reče: "On će biti radost i meni i tebi! <u>Ne ubijte ga</u> (la taktulu)**...** (Al-Qasas, 9)

"O Musa," - reče - "glavešine se dogovaraju <u>da te ubiju</u> (li yaktulu)**...** (Al-Qasas, 20)

Odgovor naroda njegova bijaše: "<u>Ubijte ga</u> (uktuluhu) **ili spalite!"...** (Al-'Ankabut, 24)

3) HALEKE: UMRIJETI

Druga riječ koja se u Kur'anu koristi u značenju smrti je glagol **"haleke"**. Riječ "haleke" se u Kur'anu koristi u značenjima "**umrijeti, poginuti**". Ilustracije radi, u 34. ajetu sure Al-Mu'min se koristi na slijedeći način:

A kad je on umro (haleke)**, vi ste rekli: 'Allah više neće poslije njega poslati poslanika!'...** (Al-Mu'min, 34).

Formulacija iz ajeta, koja je prevedena sa 'kad je umro', na arapskom glasi 'iza heleke' i, dakle, također ima značenje 'umrijeti'.

4) EL-MEVTE: SMRT

Druga riječ koja se u Kur'anu koristi u vezi sa smrću pejgambera je riječ 'el-mevte'. Glagol 'mate' se u Kur'anu koristi u značenju 'umrijeti'. Jedan od tih glagola koristi se u suri Saba', u vezi sa Sulejmanom, a. s.:

A kad smo odredili da umre (el mevte)**, crv koji je bio rastočio štap njegov - upozorio ih je da je umro** (mevtihi) **...** (Saba', 14).

Drugi glagol istog korijena koristi se u kontekstu Jahjaa, a. s.:

I neka je mir njemu na dan kada se rodio i na dan kada je umro (yemutu) **i na dan kad bude iz mrtvih ustao!** (Maryam, 15).

Glagol iz ajeta koji se prevodi sa 'umro' je arapski glagol 'yemutu'. Ista riječ koristi se i u ajetima koji govore o smrti Jakubu, a. s. U suri Al-Baqara navedena riječ koristi se na slijedeći način:

Vi niste bili prisutni kada je Jakubu smrtni čas (el-mevte) **došao i kada je sinove svoje upitao...** (Al-Baqara, 133).

Riječ 'el-mevte' koja se spominje u navedenom ajetu takođet potječe od istog korijena i ima značenje 'smrti'.

A u jednom ajetu, u vezi sa Muhammedom, a. s., istovremeno se koriste glagoli i 'katele', a i 'mate':

Muhammed je samo poslanik, a i prije njega je bilo poslanika. Ako bi on umro (mate) **ili ubijen bio** (kutile)**, zar biste se stopama svojim vratili?...** (Ali 'Imran, 144).

Riječ 'mevt' koja dolazi od korijena 'mate' (umrijeti) se opet spominje i u drugim ajetima koji isto tako govore o smrtima poslanika:

..."Kamo sreće da sam ranije umrla (mittu) **i da sam potpuno u zaborav pala!" - uzviknu ona** (Maryam, 23).

Nijedan čovjek prije tebe nije bio besmrtan (el-hulde)**; ako ti umreš** (mitte)**, zar će oni dovijeka živjeti?** (Al-Anbiya', 34).

(Ibrahim, a. s.:) "(On je onaj) **koji će mi život oduzeti** (yumituni)**, i koji će me poslije oživjeti."** (Aš-Šu'ara', 81).

5) HALID: BESMRTNI

Što se tiče druge riječi zastupljene u Kur'anu, koja nije glagol u direktnom značenju 'umrijeti' ili 'ubiti', je riječ 'halid', koja izražava 'besmrtnost'. Riječ 'halid', dakle, ima značenje 'trajnosti', 'vječnosti', 'besmrtnosti'. Riječ 'halid' se u suri Al-Anbiya' koristi na slijedeći način:

Mi ih nismo stvarali kao bića koja žive bez hrane, ni oni nisu besmrtni (halidiyne) **bili** (Al-Anbiya', 8).

6) SALEBE: RASPETI

Druga riječ koja se, prilikom objašanjavanja smrti pejgambera, koristi u Kur'anu je i glagol 'salebe' (raspeti). Glagol 'salebe' dolazi u značenjima kao što su "objesiti, raspeti na križ i pogubiti". Ovaj glagol se na slijedeći način koristi u Kur'anu:

...A nisu ga ni ubili ni raspeli (ma salebu)**...** (An-Nisa', 157)

...jedan od vas će gospodara svoga vinom pojiti, a drugi će raspet biti (yuslebi)**...** (Yusuf, 41)

Kazna za one koji protiv Allaha i Poslanika Njegova vojuju i koji nered na Zemlji čine jeste: da budu ubijeni, ili razapeti (yusallebu)**...** (Al-Ma'ida, 33)

Izodsijecat ću vam, sigurno, ruke vaše i noge vaše unakrst, a onda će vas sve razapeti (usallibennekum)**!** (Al-A'raf, 124)

...(faraon:) "... ja ću vam, zacijelo, unakrst ruke i noge vaše odsjeći i po stablima palmi vas razapeti (usallibennekum)**..."** (Ta-ha, 71)

...Viknu faraon: "...poodsijecat ću vam ruke i noge vaše unakrst i sve ću vas porazapinjati (usallibennekum)**!"** (Aš-Šu'ara', 49)

Kao što se vidi iz navedenih ajeta, smrt Isa, a. s., i smrti ostalih pejgambera se formuliraju međusobno veoma različitim riječima, glagolima. U kur'anskim ajetima Allah, dž. š., saopćava da Isa, a. s., nije ubijen, razapet, da je ljudima pokazan neko nalik njemu, da ga je usmrtio (odnosno, da mu je, kao u snu, uzeo dušu) i da ga je uzdigao k Sebi. Dok se za Isaa, a. s., koristi glagol 'teveffa', koji dolazi u značenju 'uzeti dušu', za druge pejgambere se koriste formulacije 'katele' ili 'mevt' koje izražavaju uobičajeno usmrćivanje. A sve ove činjenice nas još jednom upućuju na izuzetnost stanja Isa, a. s.

Na kraju, možemo reći da je, ulaskom u jedno stanje nalik snu, Isa, a. s., uzdignut ka Allahu, dž. š., da to nije uobičajeno stanje smrti i da je jedino riječ o jednom odvajanju iz ove uobičajene dimenzije živih bića. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

Da riječ “vefat”, koja se spominje u navedenom ajetu, dolazi u drugim značenjima osim u značenju smrti, vidjet ćemo u narednim poglavljima. A drugi dokaz koji skreće pažnju na ovo pitanje jesu formulacije koje se u Kur’anu koriste u kontekstu smrti ostalih poslanika. Formulacije koje se u Kur’anu koriste za smrt ili ubistvo poslanika veoma su jasne. Ilustracije radi, u 155. ajetu sure An-Nisa’ vidimo sasvim očit primjer toga: **“Ali zato što su zavjet prekršili i što u Allahove dokaze nisu povjerovali, što su ni krive ni dužne vjerovjesnike ubijali...”** Međutim, korištenjem jedne veoma nedvojbene formulacije “a nisu ga ni ubili ni raspeli” u Kur’anu se naglašava da Isa, a. s., ni na kakav način nije ubijen.

POVRATAK ISAA, A. S., NA ZEMLJU

Iz onoga što je izneseno do ovog poglavlja jasno proističe da Isa, a. s., nije umro i da je uzdignut ka Allahu, dž. š. Međutim, postoji još jedno veoma bitno pitanje na koje se skreće pažnja u Kur'anu: Isa, a. s., će se ponovo vratiti na Zemlju!

Pitanje da će se Isa, a. s., ponovo vratiti na Zemlju u Kur'anu je saopćeno na jedan veoma jasan način. U vezi sa ovim pitanjem se u nizu kur'anskih ajeta nalaze kategorične formulacije. Ovi dokazi koji se saopćavaju u Kur'anu su slijedeći:

(I)

Prvi od kur'anskih ajeta koji nose znakove Isaovog ponovnog dolaska na Zemlju je 55. ajet sure Ali 'Imran:

I kada Allah reče: "O, Isa, dušu će ti uzeti i k Sebi te uzdignuti i spasit ću te od nevjernika <u>i učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svijeta.</u> Meni ćete se, poslije, svi povratiti i Ja ću vam o onome u čemu se niste slagali presuditi (Ali 'Imran, 55).

Sasvim je nedvojbeno da veliku pažnju privlači

formulacija **“učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svijeta”** koja se spominje u navedenom ajetu. U Kur’anu se, dakle, spominje postojanje stvarnih sljedbenika Isaa, a. s., koji će do Sudnjeg dana biti iznad nevjernika. Dobro, a ko su ti sljedbenici? Da li su to pristalice Isaove koje su živjele u njegovom periodu, ili su to, pak, kršćani koji danas žive?

U vrijeme života Isa, a. s., broj njegovih pristalica bio je veoma mali, a nakon njegovog odvajanja od Zemlje počela je i jedna brza degeneracija vjere. Osim toga, Isaove pristalice bile su primorane živjeti pod veoma ozbiljnim presijama. Pošto nisu imali nikakvu političku moć i utjecaj, u naredna dva stoljeća istim presijama bili su podvrgnuti i oni koji su vjerovali u Isaa (kršćani). U tom slučaju, ne možemo reći da su kršćani, koji su živjeli u prošlosti, bili iznad nevjernika i da se ovaj dio navedenog ajeta odnosi na njih.

A pogledamo li potonje, odnosno današnje kršćane, uočit ćemo da je bit kršćanstva izopačena, da se formirala jedna vjera različita od istinske vjere koju je propagirao Isa, a. s. Usvojeno je izopačeno ubjeđenje da je Isa, a. s., Božiji sin i prihvaćena vjera u sveto trojstvo (Otac, Sin i Sveti duh). U tom slučaju, ni današnje kršćane, koji su se vidno udaljili od originalne vjere, ne možemo prihvatiti kao Isaove sljedbenike, pošto Allah, dž. š., u mnogo kur’anskih ajeta saopćava da su nevjernici oni koji vjeruju u “sveto trojstvo”:

> **Nevjernici su oni koji govore: “Allah je jedan od trojice!” A samo je jedan Bog!...** (Al-Ma’ida, 73).

U tom slučaju, formulacija **“učinit ću da tvoji sljedbenici budu iznad nevjernika sve do Smaka svijeta”**

nosi jedan sasvim jasan znak i poruku: potrebu postojanja jedne zajednice koja će slijediti Isaa, a. s., i koja će živjeti do Sudnjeg dana. Sasvim je neosporno da će se jedna ovakva zajednica pojaviti nakon Isaovog ponovnog dolaska na Zemlju. A one koji ga budu slijedili tokom njegovog povratka na Zemlju, Allah, dž. š., učinit će da budu iznad nevjernika.

(II)

Nakon 156-158. ajeta sure An-Nisa', koje smo obrađivali u kontekstu naše teme, u 159. ajetu Allah, dž. š., kaže slijedeće:

I nema nijednog sljedbenika Knjige koji, kada bude umirao, neće u njega onako kako treba povjerovati, a na Sudnjem danu on će protiv njih svjedočiti (An-Nisa', 159).

Sasvim je nedvojbeno da veliku pažnju privlači prvi dio navedenog ajeta u kome se kaže: **"I nema nijednog sljedbenika Knjige koji, kada bude umirao, neće u njega onako kako treba povjerovati".** Originalna, arapska protuvrijednost dijela navedenog ajeta glasi: "**... ve in min ehlil kitabi illa leyüminenne bihi kable mevtihi**"

Što se tiče navedenog dijela ajeta, treba neizostavno naglasiti da pojedini mufessiri zamjenicu "njega", umjesto sa Isaom, a. s., dovode u vezu sa Kur'anom i donose komentar u smislu da će svi sljedbenici Knjige prije smrti povjerovati u Kur'an. Međutim, sasvim je nedvojbeno da se u prethodna dva ajeta ova zamjenica odnosi na Isaa, a. s.

Sura An-Nisa', 157. ajet:

I zbog riječi njihovih: "Mi smo ubili Mesiha, Isaa, sina Merjemina, Allahova poslanika!" A nisu ga ni ubili ni raspeli, već im se pričinilo. Oni koji su se o njemu u mišljenju razilazili, oni su sami o tome u sumnji bili; o tome nisu ništa pouzdano znali, samo su nagađali; a sigurno je da ga nisu ubili.

Sura An-Nisa', 158. ajet:

Već ga je Allah uzdigao Sebi. - A Allah je silan i mudar.

Ne postoji nikakav dokaz da se zamjenica "on", koja je korištena u ajetu koji slijedi iza ova dva ajeta, odnosi na bilo šta drugo osim na Isaa, a. s.

Sura An-Nisa', 159. ajet:

I nema nijednog sljedbenika Knjige koji, kada bude umirao, neće u njega onako kako treba povjerovati, a na Sudnjem danu on će protiv njih svjedočiti.

S druge strane, formulacija koja se nalazi u drugom dijelu ajeta **"on će protiv njih svjedočiti"** također je detalj koji privlači pažnju. U Kur'anu se saopćava da će na Sudnjem danu protiv sebe svjedočiti ljudski jezik, ruke i noge (An-Nur, 24, Ya Sin, 65), organi čula sluha i vida i koža (Fussilat, 20-23). A što se tiče svjedočenja Kur'ana, ne postoji nijedan ajet koji govori o tome. Ako se prihvati da se prvi dio ajeta - unatoč tome što za to ne postoji nikakav gramatički ili logički dokaz - odnosi na Kur'an, tada se može tvrditi da se, također, i aktualna zamjenica "on", koja se nalazi u drugom dijelu, odnosi na Kur'an. Međutim, da bi se mogla iznijeti ta tvrdnja, potreban je jedan sasvim jasan ajet.

Obratimo li pažnju na Kur'an, uočit ćemo da se, kada

ista zamjenica upućuje na Kur'an (At-Tariq, 13, At-Takwir, 19, An-Naml, 77 i Aš-Šu'ara', 192-196), prije ili poslije ajeta obavezno govori o Kur'anu. Prema tome, nije ostavljen otvoren prostor za diskusiju. Bilo bi, dakle, pogrješno reći da se određenom zamjenicom u određenom ajetu upućuje na Kur'an ako se prije, poslije ili u samom ajetu jasno ne govori o Kur'anu. Na jedan veoma jasan način ajet govori o vjerovanju u Isaa, a. s., i o njegovom svjedočenju na Sudnjem danu.

A druga tačka koju ćemo istaći u kontekstu značenja ajeta je komentar u vezi sa formulacijom **"kada bude umirao"**. Pojedini misle da se ova formulacija odnosi na vjerovanje "pristalica Knjige u trenutku njihovog umiranja". Prema takvom komentaru, sve pristalice Knjige će, sigurno, prije svoje smrti povjerovati u Isaa, a. s. Međutim, jevreji, koji su u vrijeme Isaa, a. s., bili uvršteni u sljedbenike Knjige, ne samo da nisu povjerovali u Isaa, a. s., nego su, čak, pripremili i zamku da ga ubiju. Bilo bi nerealno tvrditi da su jevreji i kršćani koji su živjeli nakon Isaa, a. s., vjerovali u Isaa na način kako to saopćava Kur'an.

Na kraju, kada na jedan zdrav način analiziramo ajet, dolazimo do zaključka da njegovo značenje glasi: **"Prije smrti Isaa, a. s., svi sljedbenici Knjige će povjerovati u njega."**

A kada se ajetu pristupi u tom, stvarnom značenju, susrest ćemo se sa veoma jasnim činjenicama.

Prvo, sasvim je očito da se u ajetu govori o budućnosti, pošto je u pitanju Isaova smrt - pošto on još nije umro, Allah, dž. š., ga je samo Sebi uzdigao. Isa, a. s., ponovo će doći na Zemlju i, kao svaki čovjek, živjet će i umrijeti.

Drugo, riječ je o vjerovanju u Isaa svih sljedbenika Knjige, a to je slučaj koji se još nije dogodio, ali za koji se saopćava da će se neizostavno desiti.

Prema tome, Isa, a. s., je osoba na koju se upućuje zamjenicom u dijelu ajeta u kome se kaže **"kada bude umirao"**. Sljedbenici Knjige će ga vidjeti i prepoznati, u toku života će mu biti poslušni, a Isa, a. s., će im biti svjedok na Sudnjem danu. A Allah, dž. š., je Onaj koji sve najbolje zna.

(III)

Drugi ajet koji je u vezi sa Isaovim povratkom na Zemlju u ahir-i zemanu je 61. ajet sure Az-Zuhruf.

Od 57. ajeta spomenutog poglavlja uzastopno se govori o Isau, a. s:

A kad je narodu tvome kao primjer naveden sin Merjemin, odjednom su oni, zbog toga, zagalamili i rekli: "Da li su bolji naši kumiri ili on?" A naveli su ti ga kao primjer samo zato da bi spor izazvali, jer su oni narod svađalački.

On je bio samo rob koga smo Mi poslanstvom nagradili i primjerom za pouku sinovima Israilovim učinili, a da hoćemo, mogli bismo neke od vas u meleke pretvoriti da vas oni na Zemlji naslijede (Az-Zuhruf, 57-60).

U 61. ajetu koji slijedi odmah nakon ovih ajeta saopćava se da će Isa, a. s., biti predznak Smaka svijeta:

I (on) je predznak Smaka svijeta, zato nikako ne sumnjajte u nj i slijedite uputstvo Moje, to je Pravi Put (Az-Zuhruf, 61).

Možemo reći da ovaj ajet nosi sasvim očit znak o

Isaovom povratku na Zemlju pred Smak svijeta (ahir-i zeman) pošto je Isa, a. s., živio 600 godina prije objavljivanja Kur'ana. Prema tome, njegov prvi život, odnosno njegov prvi boravak na Zemlji ne možemo shvatiti kao "predznak Smaka svijeta". Značenje na koje upućuje ajet je da će se, u ahir-i zemanu, odnosno u posljednjem periodu pred Smak svijeta, Isa, a. s., vratiti na Zemlju i da će to biti jedan od predznaka Smaka svijeta. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

Postoje oni koju zmjenicu "hu" (on), koja se spominje u aktualnom dijelu ajeta **"I (on) je predznak Smaka svijeta"** (Innehu le 'ilmun li's-sa'ati), prevode i komentiraju u značenju Kur'ana. Međutim, kao što smo i prethodno istakli, kada se zamjenica "hu" koristi u značenju Kur'ana, onda se u prethodnom, potonjem ili u aktualnom ajetu obavezno nalaze i druge formulacije koje direktno govore o Kur'anu. U drugom kontekstu se zamjenicom "hu" ne govori o Kur'anu. Osim toga, obrati li se pažnja na prethodni ajet, vidjet će se da se zamjenica "on" na jedan očit način odnosi na Isaa, a. s:

"On je bio samo rob koga smo Mi poslanstvom nagradili i primjerom za pouku sinovima Israilovim učinili."

Što se tiče onih koji tvrde da se aktualna zamjenica odnosi na Kur'an, oni kao dokaz svog stava iznose formulaciju iz nastavka ajeta: **"zato nikako ne sumnjajte u nj i slijedite uputstvo Moje"**. Međutim, ajeti prije ove formulacije u potpunosti govore o Isau, a. s. Iz tog razloga, daleko je logičnije da je zamjenica "hu" u vezi sa prethodnim ajetima i da se odnosi na Isaa, a. s. Upravo,

oslanjajući se i na ajete, a i na sahih hadise, i veliki islamski alimi također ističu da se ova zamjenica odnosi na Isaa, a. s. U tefsiru poznatog turskog alima **Elmalili Hamdi Yazira** stoji slijedeće objašnjenje:

"*Nesumnjivo, on je predznak Smaka svijeta, alamet i dokaz koji će saopćiti da će doći Sat, da će se mrtvi poživjeti i ustati. Pošto, obzirom da se u hadisu govori o njemu kao dokazu da će se desiti Smak svijeta, mudžizi njegovog pojavljivanja, oživljavanja, a i ustajanja mrtvih, Isa, a. s., je predznak Smaka svijeta.*" (http://www.kuranikerim.com/telmalili/zuhruf.htm)

(IV)

Drugi ajeti koji upozoravaju na povratak Isaa, a. s., glase:

A kada meleki rekoše: "O, Merjema, Allah ti javlja radosnu vijest, od Njega Riječ: ime će mu biti Mesih, Isa, sin Merjemin, bit će viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih; on će govoriti ljudima još u kolijevci, a i kao odrastao, i bit će čestit"- ona reče: "Gospodaru moj, kako ću imati dijete kada me nijedan muškarac nije dodirnuo?!" - "Eto tako" - reče - "Allah stvara što On hoće. Kada nešto odluči, On samo za to rekne: 'Budi!' - i ono bude." I poučit će ga Knjizi i mudrosti, i Tevratu i Indžilu (Ali 'Imran, 45-48).

U navedenim ajetima saopćava se da će Allah, dž. š., poučiti Isaa, a. s., Tevratu, Indžilu i "Knjizi". Nesumnjivo, veoma je bitno o kojoj knjizi je riječ. Ista formulacija koristi se i u 110. ajetu sure Al-Ma'ida:

Kad Allah rekne: "O, Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž, razgovarao; i kada sam te Knjizi i mudrosti, i Tevratu i Indžilu naučio; i kada si, voljom Mojom, od blata nešto poput ptice napravio... (Al-Ma'ida, 110).

Kada analiziramo riječ "Knjiga" koja je korištena u oba ova ajeta, vidjet ćemo da se tom riječju upućuje na Kur'an. U ajetima se saopćava da je, pored Tevrata i Indžila, Kur'an posljednja Božija Knjiga. (Zebur, koji je objavljen Davud, a. s., nalazi se u Starom zavjetu.) Pored toga, opet u jednom drugom kur'anskom ajetu, u 3. ajetu poglavlja Ali 'Imran, pored Tevrata i Indžila, riječ "knjiga" korištena je u značenju Kur'ana:

Allah je - nema Boga osim Njega - Živi i Vječni! On tebi objavljuje Knjigu, pravu istinu, koja prethodne potvrduje, a Tevrat i Indžil objavio je još prije... (Ali 'Imran, 2-4)

A drugi ajeti, u kojima se riječju 'knjiga' upozorava na Kur'an, glase:

A kada im Knjiga od Allaha dolazi, koja priznaje kao istinitu Knjigu (Tevrat) **koju imaju oni - a još ranije su pomoć protiv mnogobožaca molili - i kada im dolazi ono što im je poznato, oni u to neće da vjeruju, i neka zato stigne nevjernike Allahovo prokletstvo!** (Al-Baqara, 89).

Mi smo vam jednog od vas kao Poslanika poslali, da vam riječi Naše kazuje i da vas očisti i da vas Knjizi i mudrosti pouči i da vas ono što niste znali nauči (Al-Baqara, 151).

U tom slučaju, možemo shvatiti da je Kur’an treća Knjiga kojoj će biti poučen Isa, a. s., a to će biti moguće jedino u ahir-i zemanu, nakon njegovog ponovnog dolaska na Zemlju pošto je Isa, a. s., živio 600 godina prije objave Kur’ana. Obratimo li pažnju na hadise Muhammeda, a. s., uočit ćemo da će se Isa, a.s., prilikom drugog dolaska na Svijet, upravljati prema Kur’anu, a ne prema Indžilu, a to je u potpunom skladu sa značenjem aktualnih ajeta. Nesumnjivo, Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

(V)

Pored svega navedenog, sasvim je moguće da i ajet **“Isaov slučaj je u Allaha isti kao i slučaj Ademov...”** (Ali ‘Imran, 59) upućuje na povratak Isaa, a. s. Mufessiri generalno skreću pažnju na odliku da su oba ova poslanika na svijet došla bez oca; da je Adem, a. s., stvoren od zemlje, Allahovom naredbom "budi!" i da je, opet Allahovom naredbom "budi!", Isa, a. s., rođen bez oca. Međutim, ajet može imati i drugo upozorenje. Kako god je Adem, a. s., spušten iz Dženneta na Zemlju, isto tako će možda i Isa, a. s., biti spušten na Zemlju pred smak svijeta. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

Kao što se vidi, kur’anski ajeti koji su u vezi sa Isaovim, a. s., povratkom na Zemlju sasvim su jasni i podstiču na razmišljanje. Ni za jednog Božijeg poslanika koji se spominje u Kur’anu nisu korišteni izrazi slični ovima. Osim toga, nijedan pejgamber nije spominjan kao **“predznak Smaka svijeta”** i nijedna formulacija, korištena za ostale poslanike, ne sadržava bilo kakvo značenje koje bi upućivalo na njihov povratak na Zemlju. Međutim, svi ti

izrazi korišteni su za Isaa, a. s. A značenje toga sasvim je očito.

(VI)

Drugi kur'anski ajet koji govori o smrti Isaa, a. s., nalazi se u suri Maryam i glasi:

"I neka je mir nada mnom na dan kada sam se rodio i na dan kada budem umro i na dan kada budem iz mrtvih ustajao!" (Maryam, 33).

analizira li se ovaj ajet zajedno sa 55. ajetom sure Ali 'Imran, uvidjet će se da oni išarete na veoma bitnu činjenicu. U 55. ajetu sure Ali 'Imran govori se o tome da je Isa, a. s., uzdignut kod Allaha, dž. š. U ovom ajetu se, isto tako, ne govori o smrti ili ubistvu. Međutim, u 33. ajetu sure Maryam govori se o danu kada Isa, a. s., bude umro. A ta smrt bit će moguća jedino nakon Isaovog drugog dolaska na Zemlju i nakon što izvjesno vrijeme bude živio na Zemlji. Bu ikinci ölüm ise ancak Hz. ‹sa’n›n ikinci kez dünyaya geliŖi ve bir süre yaŖad›ktan sonra vefat etmesiyle mümkün olabilir. Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

(VII)

Što se tiče drugog dokaza o Isaovom ponovnom dolasku na Zemlju, to je riječ **'kehlen'** koja se spominje u 110. ajetu sure Al-Ma'ida i 46. ajetu sure Ali 'Imran. U aktualnim ajetima se kaže slijedeće:

Kad Allah rekne: "O Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž, razgovarao..." (Al-Ma'ida, 110).

"**On će govoriti ljudima još u kolijevci, a i kao odrastao, i bit će čestit**" (Ali 'Imran, 46).

Ova riječ korištena je u Kur'anu samo u ova dva ajeta i samo za Isaa, a. s. Značenje riječi 'kehlen' koja je korištena da bi se izrazilo Isaova, a. s., punoljetnost, je "**neko između trideset i pedeset godina, ko je okončao period mladosti i zakoračio u starost, dostigao zrelost**". Ova riječ se među islamskim alimima jednoglasno prevodi u smislu "**upozorenja na period starosti nakon 35 godina**".

Islamski alimi, koji tvrde da je Isa, a. s., u ranim godinama, početkom tridesetih, podignut na nebo i da će nakon povratka na Zemlju živjeti četrdeset godina, što se temelji na hadisu kojeg prenosi Ibni Abbas, govore da će Isaov, a. s., period starosti biti nakon ponovnog dolaska na Svijet i da je, prema tome, ovaj ajet dokaz Isaovog, a. s., povratka (Muhammed Halil Herras, *Faslu'l-Makal fi Ref'I Isa Hayyen ve Nuzulihi ve Katlihi'd-Deccal, Mektebetu's Sunne,* Kahire, 1990, str. 20).

Da je ovaj komentar islamski alima umjesan, jednostavno će se uočiti ukoliko se pažljivo analiziraju navedeni ajeti.

Obrati li se, pak, pažnja na kur'anske ajete, uvidjet će se da je ova formulacija korištena jedino za Isa, a. s. Svi pejgamberi su pričali sa narodom, pozivali ih u vjeru u Allaha, dž. š. Isto tako, svi oni su obavezu poslanstva obavili u periodu pune zrelosti. Međutim, ova formulacija se u Kur'anu ne koristi za ostale pejgambere. Ova formulacija koristi se jedino za Isaa, a. s., i formulira jedno neuobičajeno (mudžizevi) stanje, pošto formulacije "**u bešici**" i "**kao zreo**", koje u ajetima dolaze jedna iza druge, skreću pažnju

na dva velika čudotvorna (mudžizevi) vremena.

Upravo, aktualne formulacije iz navedenih ajeta Imam Taberi na slijedeći način objašnjava u svom djelu *Taberi Tefsiri*:

"Ove formulacije (Al-Ma'ida, 110), išarete na to da će, da bi upotpunio svoj život i uspio pričati sa ljudima, Isa, a. s., biti spušten sa neba. Pošto, on je u mladosti podignut na nebo...

U ovom ajetu (Ali 'Imran, 46), postoje dokazi da je Isa, a. s., u životu, a tog mišljenja je i ehl-i sunnet. Pošto, u ajetu se govori o tome da će on i kao zreo čovjek pričati sa ljudima. A njegova potpuna zrelost će biti jedino nakon njegovog silaska sa neba na Zemlju" *(Imam Taberi, Taberi Tefsiri, tom 2, str. 528; tom 1, str. 247)*.

Međutim, određeni ljudi donose komentar udaljavajući se od istinskog značenja riječi "zreo" i ne analiziraju je u okvirima generalne logike Kur'ana. Oni iznose da su pejgamberi ljudi koji su u svim dobima sreli i da se, prema tome, ovom formulacijom išareti na cijele živote pejgambera. Nesumnjivo je da su pejgamberi zrele i formirane ličnosti, ali Allah, dž. š., u suri Al-Ahkaf upozorava da su četrdesete godine doba zrelosti i muževnosti. U ajetu se kaže slijedeće:

Čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro; majka njegova s mukom ga nosi i u mukama ga rađa, nosi ga i doji trideset mjeseci. A kad dospije u muževno doba i kad dostigne četrdeset godina, on rekne: "Gospodaru moj, dozvoli Mi da ti budem zahvalan na blagodati koju si darovao meni i roditeljima mojim, i pomozi mi da činim dobra djela

kojima ćeš zadovoljan biti, i učini dobrim potomke moje; ja se, zaista, kajem i odan sam Tebi" (Al-Ahkaf, 15).

Prema tome, i objašnjenja riječi **"kehlen"**, poput ostalih podataka sadržanih u Kur'anu, išarete na Isaov, a. s., povratak na Zemlju. A Allah, dž. š., je Onaj koji najbolje zna.

U Kur'anu postoje i drugi primjeri onih koji su se nakon stotina godina ponovo vratili na Zemlju.

Čovjek oživljen nakon sto godina

Jedan od tih primjera je u vezi sa životom onoga spomenutog u suri Al-Baqarah, a za koga se kaže da je "**stotinu godina proveo mrtav**":

Ili za onoga koji je, prolazeći pored jednog do temelja porušenog grada, povikao: "Kako će Allah oživiti ove što su pomrli?" I Allah učini te on <u>umre i tako ostade stotinu godina, a onda ga oživi</u> i zapita: "Koliko si ostao?" - "Dan ili dio dana" - odgovori. "Ne" - reče On - "ostao si stotinu godina. Pogledaj jelo svoje i piće svoje - nije se pokvarilo; a pogledaj i magarca svoga - da te učinim dokazom ljudima - a pogledaj i kosti - vidi kako ih sastavljamo, a onda ih mesom oblažemo." I kad njemu bi jasno, on povika: "Ja znam da Allah sve može!" (Al-Baqara, 259).

Kao što smo istakli na prethodnim stranama, u Kur'anu se spominje da je Isau, a. s., izvađena duša, a u ajetu kojeg smo prethodno naveli u pitanju je bukvalna smrt (mevt). Prema tome, da je čak i osoba, koja je bukvalno umrla, ponovo oživljena Allahovom voljom činjenica je koja je

saopćena Kur'anom. U Kur'anu se, također, ističu i drugi primjeri slični ovome.

Buđenje stanovnika pećine nakon niza godina

A drugi primjer koji upućuje na našu temu je primjer iz kur'anskog kazivanja o "stanovnicima pećine".

U ovom kazivanju se govori o grupi mladića koji su se, radi zaštite od tiranije ateističke vlasti u doba u kome su živjeli, sklonili u pećinu i da su, nakon dugogodišnjeg sna ponovo probuđeni. Ajeti glase:

Kad se nekoliko momaka u pećini sklonilo pa reklo: "Gospodaru naš, daj nam Svoju milost i pruži nam u ovom našem postupku prisebnost", Mi smo ih u pećini tvrdo uspavali za dugo godina (Al-Kahf, 10-11). **I pomislio bi da su budni, ali oni su spavali; i Mi smo ih prevrtali sad na desnu, sad na lijevu stranu, a pas njihov, opruženih prednjih šapa, na ulazu je ležao; da si ih vidio, od njih bi pobjegao i strah bi te uhvatio. I Mi smo ih, isto tako, probudili da bi jedne druge pitali. "Koliko ste ovdje ostali?" - upita jedan od njih. - "Ostali smo dan ili dio dana" - odgovoriše. "Gospodar vaš najbolje zna koliko ste ostali" - rekoše. "Pošaljite jednog od vas s ovim srebrenjacima vašim u grad, pa nek vidi u koga je najčistije jelo i neka vam od njega donese hrane i neka bude ljubazan i neka nikome ne govori ništa o vama** (Al-Kahf, 18-19).

U Kur'anu se precizno ne saopćava broj godina koje su mladići proveli u pećini. Vrijeme njihovog boravka u pećini

označeno je sa "dugo godina", iz čega je razumljivo da taj period nije kratak. Osim toga, procjene ljudi vezane za period sna također kažu da je to veoma veliki period, 309 godina:

A oni su ostali u pećini svojoj tri stotine i još devet godina. Reci: "Allah najbolje zna koliko su ostali; tajne nebesa i Zemlje jedino On zna. Kako On sve vidi, kako On sve čuje! Oni nemaju drugog zaštitnika osim Njega, a On ne uzima nikoga u odlukama Svojim kao ortaka" (Al-Kahf, 25-26).

Naravno, ovdje nije bitno da li je period dug ili nije. Detalj koji je trenutno za nas bitan je činjenica da Allah, dž. š., određene ljude ponovo oživljava nakon što ih, uspavljivanjem ili uzimanjem duše, udalji od ovosvjetskog života. Njihov povratak u život je poput ljudi koji se bude iza sna. I Isa, a. s., jedan je od ovih ljudi i, kada dođe vrijeme za to, ponovo će živjeti na Zemlji, a nakon što obavi svoju misiju, u skladu sa odredbom: "Na njoj ćete ž**ivjeti, na njoj ćete umirati i iz nje oživljeni biti"** - reče On" (Al-A'raf, 25), umrijet će kao i svi ostali ljudi.

ISA, A. S., U DJELU RISALE-I NUR

Jedan od najvećih islamskih učenjaka našeg proteklog stoljeća, **Bediuzzaman Said Nursi,** u jednom kur'anskom tefsiru, Risale-i Nur, posvetio je veliki značaj ahir-i zemanu i Isaovom, a. s., povratku na Zemlju.

Činjenica je da se, u mnogim pitanjima, muslimanske zajednice današnjice nalaze u međusobno različitim idejnim sklopovima. Međutim, činjenica koju prihvataju mnogobrojni muslimani različitih kultura je da Bediuzzaman predstavlja najistaknutijeg alima u 13. stoljeću po Hidžri. Upravo iz tog razloga, detaljna objašnjenja koja je u kontekstu ahir-i zemana iznio Bediuzzaman imaju veliki značaj za muslimane.

U svojim saopćenjima vezanim za ahir-i zeman Bediuzzaman naglašava da će dvije velike filozofske struje izazvati veliki nered na Zemlji i da će te struje ulagati velike i nesebične napore u cilju nametanja ateizma. Prva od ovih struja je ona koja će raditi na unutarnjem razaranju

islamskog morala. Što se tiče druge struje, ona predstavlja materijalističko i prirodno poimanje, odnosno materijalizam i naturalizam. (Naturalizam je također poznat kao filozofska dimenzija Darwinove teorije evolucije!) Oni otvoreno negiraju postojanje Boga i tvrde da je materija oduvijek postojala, da je neuništiva i da je život slučajno nastao iz neživota.

Ova definicija, naravno, isto tako obrazuje i osnovu svih idejnih struja koje negiraju postojanje Boga. Od najstarijih vremena materijalisti su istupali protiv svih Božanskih vjera, borili su se protiv onih koji bi im se ispriječi na tom putu, tiranizirali su narod, izazivali ratove i zauzimali mjesto u prvim redovima svakojakih degeneracija.

A kada se ponovo vrati na Zemlju, Isa, a. s., će voditi borbu protiv ovih materijalističkih i naturalističkih tendencija i, uz Božiju pomoć, izvojevat će pobjedu nad njima. U svojim sabranim djelima Bediuzzaman na slijedeći način skreće pažnju na ovu materijalističku tendenciju:

Što se tiče druge tendecije, riječ je o ateističkoj - surovoj - tendenciji koja će se formirati u ishodu materijalističke filozofije i razviti u ahir-i zemanu; doći će na jedan stepen negiranja vjere u Boga ***(Mektubat, str. 53).***

Bediuzzaman saopćava radosnu vijest da će, u jednom ovakvom periodu gdje vlada ateizam, Isa, a. s., ponovo doći na Zemlju. Kao što ćemo to vidjeti i u narednom citatu Bediuzzaman, tokom drugog boravka na Zemlji Isa, a. s., će postupati prema Kur'anu. Kršćanstvo će očistiti od svih praznovjerja i ujedinjenjem kršćanstva i islama, zaživljavanjem kur'anskog morala, nadvladat će ateističke tendencije. Ono što se o ovom pitanju prenosi u Risale-i nuru glasi:

Eto, u jednom takvom vremenu, u trenutku kada ove tendencije budu veoma jake, pojavit će se stvarno kršćanstvo koje se sastoji od Isaovog, a. s., moralnog karaktera, odnosno ***Božija milost će se spustiti sa neba.*** *Trenutno kršćanstvo će se, pred tom istinom, očistiti od praznovjerja i iskvarenosti, ujedinit će se sa istinskim islamom. U moralnom smislu, kršćanstvo će se, na jedan način, preobraziti u islam. I, pridržavajući se Kur'ana, kršćanstvo će biti na stepenu potčinjenog, a islam onaj kome se potčinjava. Stvarna vjera će naći jednu veliku moć u ishodu ovog ujedinjenja. Kršćanstvo i islam, koji su u stanju odvojenosti nemoćni naspram ateističkih tendencija, nakon ujedinjenja postići ?e moć kojom će poraziti i razbiti ateističku tendenciju. Pozivajući se na riječi Svemogućeg, povjerljivi vijesnik saopćio je da će na čelo te istinske vjere doći Isa, a. s., koji se fizički nalazi u svijetu nebesa. Pošto je rekao, istina je; pošto je Svemogući obećao, sigurno će to i uraditi* **(Mektubat, str. 53-54).**

U svim svojim saopćenjima u kojima govori o Isaovom, a. s., povratku na Zemlju, Bediuzzaman Said Nursi napominje da će on uništiti sve ateističke sisteme tog vremena i da će, prilikom toga, uživati veliku podršku muslimana. Savezništvom sa uglednom osobom koja je preuzela ulogu liderstva u propagiranju kur'anskog morala u islamskom svijetu, Isa, a. s., će dotući tiraniju ateističkih režima.

KAKO MOŽEMO PREPOZNATI ISAA, A. S?

Ko će moći prepoznati Isaa, a. s?

U prethodnim poglavljima smo, na dokazima iz Kur'ana, iznijeli da Isa, a. s., nije umro, da je uzdignut kod Allaha i da će se ponovo vratiti na Zemlju. Naravno da će, nakon svega ovoga, pitanje: "Kako će biti jasno ko je Isa, a. s., i preko kojih odlika će ga biti moguće prepoznati kada ponovo dođe na Zemlju?" biti prvo koje će čitalac postaviti. Kur'an je, opet, jedini izvor na koji se možemo pozvati u aktualnom kontekstu.

Jedna od odlika Kur'ana je ta što se u određenim kazivanjima i ajetima daju različita saopćenja o proteklim poslanicima. U kur'anskim ajetima moguće je naći niz zajedničkih znakova u vezi sa poslanicima i odabranim vjernicima. Štaviše, u kur'anskim ajetima moguće je i pojedinačno pronalaženje svih odlika vjernika. S tim u vezi, izvanredne odlike imana Isaa, a. s., mogu se otkriti pozivanjem na Kur'an. Prema tome, analiziranjem ovih izuzetnih odlika koje uoče u Kur'anu iskreni vjernici moći će ga prepoznati.

Međutim, u ovom momentu ne smije se gubiti iz vida da možda svi neće moći prepoznati Isaa, a. s. S tim u vezi, Bediuzzaman Said Nursi kaže slijedeće:

Kada dođe, ne moraju svi znati da je on Isa, a. s. Svjetlom imana prepoznat će ga njegovi bližnji i ugledni vjernici. Inače, sasvim je očito da ga neće svi prepoznati ***(Mektubat, str. 54).***

Kao što se vidi iz navedenog citata, Bediuzzaman je, također, saopćio da će, prvih godina nakon povratka Isaa, a. s., moći prepoznati samo njemu bliski krugovi. Što se tiče ovog prepoznavanja, istakao je da će to biti moguće jedino uz pomoć 'svjetlosti imana'. Naravno, ovdje je potrebno osvrnuti se na to šta je on podrazumijevao pod tim terminom. 'Svjetlost imana' odlika je kojom je Allah, dž. š., obdario one koji vjeruju u Njegovo postojanje i jedinost i koji se pridržavaju Kur'ana. Ovakvim poimanjem, vjernici su u stanju veoma jasno procijeniti zbivanja i jednostavno pojmiti zamršene detalje mnogih pitanja. Kao što se saopćava u Kur'anu, vjernici su osobe koje duboko razmišljaju o svemu onome što ih okružuje, a, prema tome, i oni koji ne gube iz vida delikatnosti i detalje zbivanja. Upravo u jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., saopćava da će, u kontekstu 'rastavljanja istine od neistine', poimanjem obdariti one koji iskrenim srcem vjeruju i koji u svim događajima nastoje dokučiti delikatnosti i dubine, one koji Ga se boje i koji veličinu i moć svog Stvoritelja poimaju kroz detalje koje vide oko sebe:

O, vjernici, ako se budete Allaha bojali, On će vam sposobnost darovati pa ćete istinu od neistine moći rastaviti i preko ružnih postupaka vaših će prijeći i

oprostiti vam. - A Allahova dobrota je neizmjerna (Al-Anfal, 29).

Razmisli li se u svjetlu ovog ajeta, proističe da su oni koji vjeruju u Allaha, dž. š., i Kur'an i koji dubokim razmišljanjem nastoje poimati sve događaje također i oni koji će, nakon njegovog povratka, prepoznati Isaa, a. s., i koji će mu biti poslušni. Upravo, u jednom svom drugom osvrtu, Bediuzzaman Said Nursi još jednom skreće pažnju na ovo pitanje:

Štaviše, spuštanje Isaa, a. s., i to da je on Isa, a. s., neće svi moći znati, spoznaja toga postiže se pažnjom svjetlosti imana ***(Šualar, str. 487).***

Kako možemo prepoznati Isaa, a. s?

Kao što smo i maločas naglasili, prvi znak koji se pojavljuje pred nama kada se pozovemo na Kur'an, tražeći odgovor na ovo pitanje, bit će zajedničke odlike pejgambera koje su opisane u ajetima. S obzirom da je to tako, za prepoznavanje Isaa, a. s., koji će se pokazati određenim znakovima i koji će privući pažnju, potrebno je istražiti koje su to odlike pejgambera koje su saopćene u Kur'anu. U Kur'anu, naravno, postoje stotine znakova o pejgamberima. Međutim, u ovom poglavlju ćemo se zadržati samo na onim najočitijim, koji su vidljivi posmatranjem vanjskim okom.

I. Izuzetnim moralnim odlikama razlikuje se od ostalih ljudi

Kao i svi ostali pejgamberi koji su odabrani i poslani od strane Allaha, dž. š., i Isa, a. s., nosi sve izuzetne moralne

odlike. Najupečatljivija razlika koja ga izdvaja od ostalih ljudi je njegov visoki karakter, koji na neobičan način dolazi do izražaja u društvu u kome živi tako da posjeduje moralne odlike koje se uopće ne susreću u narodu, kojima ljudi nisu vični i koje ih odmah plijene. Jedan moćan čovjek, koji je, imanom i povjerenjem u Allaha, dž. š., krajnje odlučan, hrabar, koji ne ostaje pod utjecajem zajednice, koji, naprotiv, ima utjecaj na svakoga. Upravo, ova nadmoć koju nose svi pejgamberi saopćena je i u kur'anskim ajetima:

> **To su dokazi naši koje dadosmo Ibrahimu za narod njegov. Mi više stepene dajemo onima kojima Mi hoćemo. Gospodar tvoj je, uistinu, Mudri i Sveznajući. I Mi mu poklonismo i Ishaka i Jakuba; i svakog uputismo - a Nuha smo još prije uputili - i od potomaka njegovih Davuda, i Sulejmana, i Ejjuba, i Jusufa, i Musaa, i Haruna - eto, tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine - i Zekerijjaa, i Jahjaa, i Isaa, i Iljasa - svi su oni bili dobri - i Ismaila i El-jese'a i Junusa i Luta - i svima smo prednost nad svijetom ostalim dali - i neke pretke njihove i potomke njihove i braću njihovu - njih smo odabrali i na Pravi Put im ukazali. To je Allahovo uputstvo na koje On ukazuje onima kojima hoće od robova Svojih...** (Al-An'am, 83-88).

Allah, dž. š., je u navedenim ajetima jasno saopćio da je, u odnosu na ostale ljude, pejgambere stvorio sa superiornim odlikama. U vezi sa ovom temom, postoji još niz primjera koji se navode u Kur'anu. Na primjer, formulacijama kao što su **"Ibrahim je bio primjer čestitosti, pokoran Allahu, pravi vjernik, nije druge smatrao Allahu ravnim"** (An-

Nahl, 120); **“I sjeti se robova Naših Ibrahima i Ishaka i Ja’kuba, sve u vjeri čvrstih i dalekovidnih”** (Sad, 45); **“i oni su, zaista, u Nas od onih odabranih dobrih ljudi”** (Sad, 47); **“...govorili su: “Hvala Allahu, koji nas je odlikovao iznad mnogih vjernika, robova Svojih!”** (An-Naml, 15) saopćava nam prednosti kojima su obdareni pejgamberi. Isa, a. s., također je jedan od pejgambera kojeg je Allah, dž. š., načinio istaknutim. Za Isaa, a. s., Allah, dž. š., kaže slijedaće u jednom kur’anskom ajetu:

> **Neke od tih poslanika odlikovali smo više nego druge. S nekima od njih je Allah govorio, a neke je za više stepeni izdigao. A Isau, sinu Merjeminu, jasne smo dokaze dali i Džibrilom ga podržali...** (Al-Baqara, 253).

II. Bit će prepoznatljiv po crtama lica svojstvenim pejgamberima

Bilo znanstvene, bilo tjelesne, superiornosti poslanika o kojima smo prethodno govorili saopćavaju se i u Kur’anu:

> **...reče on - “i velikim znanjem i snagom tjelesnom ga obdario, a Allah daje vlast kome On hoće. Allah je neizmjerno dobar i On zna sve”** (Al-Baqara, 247).

Na licu Isaa, a. s., kao čovjeka koji je, znanstveno, umno, tjelesno i moralno, načinjen superiornim, postojat će izraz koji je svojstven pejgamberima. Snažna bogobojaznost i duboki nur imana, koje posjeduje, reflektirat će se na njegovom licu. A, pejgamberima svojstven, nurli izraz bit će toliko jasan i očit da će oni koji se suoče sa njim biti svjesni da su se susreli sa, u odnosu na druge, izuzetno superiornom osobom. Ne smije se, međutim, zaboraviti da

to, naravno, neće svi prihvatiti. Neki će, zbog zlobe i mržnje koju gaje u sebi, zanemarivati ovu moralnu superiornost. Iako, u sebi, svjesni toga, oni će se možda praviti nevješti zato što im to ne ide u prilog. Jedino oni koji su iskreni u svom vjerovanju vidjet će ovu superiornost i moći će prosuđivati onako kako treba.

Allah, dž. š., saopćio je da će Isa, a. s., biti **"...viđen i na ovome i na onome svijetu i jedan od Allahu bliskih..."** (Ali 'Imran, 45). Kao jedna manifestacija Allahovog ajeta, Isa, a. s., će, kao i svi pejgamberi, u svom okruženju biti prepoznatljiv svojim ugledom, elitnošću i čašću.

III. Njegova mudrost i retorička moć je veoma visoka

To su oni kojima smo Mi knjige i mudrost i vjerovjesništvo dali... (Al-An'am, 89).

Pejgambere, koje je poslao različitim narodima da ih upozoravaju i pozivaju na Pravi Put, Allah, dž. š., obario je i mudrošću. Mudro objašnjavanje, umjesan govor, ponašanje koje poziva na dobro i odvraća od zla zajedničke su osobine svih pejgambera. Tako se u mnogim kur'anskim ajetima skreće pažnja na mudrost kojom su ponaosob obdareni pejgamberi. Na primjer, za Davuda, a. s., saopćeno je da mu je dato **"... vjerovjesništvo i sposobnost da rasuđuje"** (Sad, 20); za Yahyaa, a. s: **"... dadosmo mu mudrost još dok je dječak bio"** (Maryam, 12); za Musaa, a. s: **"I kad se on opasa snagom i stasa, dadosmo mu mudrost i znanje..."** (Al-Qasas, 14); za Lukmana, a. s: **"A Mi smo Lukmanu mudrost darovali..."** (Lukman, 12); za Ibrahima, a. s: **"... A Mi smo Ibrahimovim potomcima**

Knjigu i mudrost dali..." (An-Nisa', 54).

U skladu sa kur'anskim ajetom **"On daruje znanje onome kome On hoće, a onaj kome je znanje darovano - darovan je blagom neizmjernim..."** (Al-Baqarah, 269), svi pejgamberi nagrađeni su mudrošću.

U Kur'anu se na slijedeći način saopćava da je, kao Božiji poslanik, Isa, a. s., nagrađen mudrošću i da je to saopćio svome narodu:

> **Kad Allah rekne: "O, Isa, sine Merjemin, sjeti se blagodati Moje prema tebi i majci tvojoj: kada sam te Džibrilom pomogao pa si s ljudima, u bešici i kao zreo muž, razgovarao; i kada sam te pismenosti i mudrosti, i Tevratu i Indžilu naučio...** (Al-Ma'ida, 110).
>
> **A kad je Isa očita znamenja donio, on je rekao: "Donosim vam mudrost i dolazim da vam objasnim ono oko čega se razilazite. Zato se Allaha bojte i Meni se pokoravajte** (Az-Zuhruf, 63).

Kada se, u svjetlu ovih ajeta, pozovemo na Kur'an, ono što ćemo razumjeti je da su i "mudri, svrsishodni i efektni govori" koje će on načiniti biti jedan drugi znak prepoznavanja Isaa, a. s. Kao i u svim ostalim pitanjima, mudrost govora također je jedna upečatljiva odlika svojstvena poslanicima. Oni vjernici koji Kur'an prihvate kao vodilju kroz život znat će da će govor Isaa, a. s., sadržavati "jezgrovito znanje" i da je to svojstveno jedino poslanicima, koje Allah, dž. š., odabere. Izuzetan razum, besprijekorne konstatacije i uvijek precizna rješenja predstavljat će sasvim jasne znakove jedne mudrosti specijalno date od strane Allaha, dž. š., tako da se ovi

umjesni govori i besprijekorne konstatacije svojstvene njemu neće moći vidjet ni kod koga drugog i na taj način će njegov izuzetni karakter i razum sasvim jasno privlačiti pažnju.

IV. Veoma pouzdan

Narodu kojem je poslan svaki poslanik se predstavljao koristeći prvo riječi: **"Ja sam vam, sigurno, poslanik pouzdani"** (Aš-Šu'ara', 107). Ova pouzdanost pejgambera proističe iz potpune predanosti Allahovoj Knjizi, vjeri i objavljenom šeriatu. Ni u kojoj situaciji nisu skretali sa Pravog Puta niti izlazili izvan granica prave vjere. Nikome se nisu povinjavali - zbog toga što su željeli postići jedino Allahovo zadovoljstvo. U Kur'anu se spominje da su ove odlike gotovo svih pejgambera bile u prvom planu. Ilustracije radi, u Kur'anu se saopćava da se Musa, a. s., na slijedeći način predstavio svome narodu:

> **Još davno prije njih Mi smo faraonov narod u iskušenje stavili, kada im je bio došao plemeniti poslanik: "Ispunite prema meni ono što ste dužni, o, Allahovi robovi, jer ja sam vam poslanik pouzdani** (Ad-Duhan, 17-18).

Nesumnjivo, narodi kojima su poslani pejgamberi nisu uvijek priznavali ovu njihovu veoma bitnu odliku. Štaviše, u većini slučajeva imali su pogrešna ubjeđenja i mišljenja o poslanicima pošto oni nisu htjeli napustiti svoje zalutale sisteme i pridržavati se istinske vjere u koju su poslanici pozivali. Međutim, činjenica da su pejgamberi ljudi od najvećeg povjerenja, nakon određenog vremena i u narodu je nailazila na prihvatanje. U ovom kontekstu možemo

navesti primjer Jusufa, a. s., koji je prvobitno jedan dugi period u narodu bio iskušavan raznim nedaćama. Prvo je prodat kao roblje, a potom je izvjesno vrijeme proveo i u zatvoru. A voljom Allaha, dž. š., ispostavilo se da je on čovjek od povjerenja, a od strane vladara je postavljen na čelo državnog budžeta:

I vladar reče: "Dovedite mi ga, uzet ću ga u svoju svitu" - i pošto porazgovara s njim, reče mu: "Ti ćeš od danas kod nas utjecajan i pouzdan biti" (Yusuf, 54).

Ove odlike pejgambera, koje se saopćavaju Kur'anom, bit će, nesumnjivo, vidljive i kod Isaa, a. s., kao Božijeg poslanika. Kao nepromjenljivi Allahov zakon, prilikom povratka na Zemlju, Isa, a. s., će u narodu privlačiti pažnju svojom pouzdanošću i povjerenjem. Kao što je to uradio i Jusufu, a. s., a i svim ostalim pejgamberima, Allah, dž. š., pomoći će i Isau, a. s., a, kada za to dođe vrijeme i ljudima će pokazati kako je on čovjek od velikog povjerenja.

V. Pod zaštitom Allaha, dž. š.

A riječ Naša je davno rečena o robovima Našim, o poslanicima: "Oni će biti, doista, potpomognuti i vojska Naša će zacijelo pobijediti!" (As-Saffat, 171-173).

Allah, dž. š., je uvijek svoje poslanike činio superiornijim u odnosu na ostale ljude. Allahovom pomoću, svi pejgamberi, koji su poslani tokom historije, uvijek su postizali nadmoć nad neprijateljima, bili su zaštićeni od zamki koje su im pripremali. Svaka odluka koju su donosili, sve metode koje su primjenjivali okončavani su s hajrom i

uspjehom. U svim situacijama bili su podržavani od strane Allaha, dž. š.

Prema tome, drugi znak, vodilja za vjernike koji očekuju Allahovog poslanika Isaa, a. s., bit će, također, činjenica da će on sve svoje poslove uspješno okončavati tako da će svaka donesena odluka i svaki primijenjeni metod dati pozitivne razultate njemu i vjernicima okupljenim oko njega. Štaviše, čak i događaji koji će na prvi pogled izgledati kao poteškoća i smetnja, nakon izvjesnog vremena će se preobratiti u njihovu korist. Ti događaji će dokazati da će sve odluke koje donese Isa, a. s., biti najispravnije i najpametnije pošto, Allah, dž. š., obećava u Kur'anu da će, bilo kako bilo, unatoč svim nedaćama, Njegovi poslanici izvojevati pobjedu, da će im sigurno ukazivati Svoju pomoć.

Ovim Allahovim obećanjem, berićet i uspjeh, koji će Isau, a. s., dolaziti u svakom poslu, bilo velikom ili malom, bit će toliko očit da će skretati pozornost i neprijatelja, a i vjernika koji budu uz njega. I njegovi neprijatelji će, također, uočiti ovu izuzetnost, međutim, neće htjeti priznati da je to pomoć koja stiže od Allaha, dž. š. Neće moći shvatiti uspjeh svakog posla i ispravnost svakog načinjenog koraka pošto je njihov cilj pobjeda nad ovim mubarek čovjekom, kojeg doživljavaju kao 'čovjeka nalik na njih'. Međutim, kao što je to saopćio u ajetu: **"Poslije smo spasavali poslanike Naše i one koji su vjerovali. Eto tako, dužnost je Naša da spasimo vjernike"** (Yunus, 103), Allah, dž. š., osujetit će sve njihove napore i pomoći će Svome poslaniku. Nijedna zamka koju mu budu pripremili, nijedan povedeni rat nikada neće biti uspješno okončan.

VI. Ne očekuje nadoknadu za ono što čini

Jedna zajednička odlika koju nose svi pejgamberi je također i to što ne očekuju nikakvu materijalnu naknadu za ono što urade. Allahovo zadovoljstvo je jedino ono što oni očekuju za svoju veliku ulogu i dužnost. Ni od koga iz svog okruženja ne traže nagradu, niti bilo kakvu korist. Zapravo, obratimo li se na Kur'an, uvjerit ćemo se da su svi pejgamberi nosili ovu odliku i da su to i riječima isticali:

O, narode moj, ja ne tražim od vas nagrade za ovo; mene će nagraditi Onaj koji me je stvorio! Zašto se ne opametite? (Hud, 51).

Ova izuzetna odlika, koju su posjedovali svi poslanici, bit će vidljiva i kod Isaa, a. s. Kao poslanik Allaha, dž. š., sve ljude će pozivati u islam. Međutim, za sve ono što uradi on neće imati nikakav materijalni interes, neće tražiti nikakvu nagradu. Kao i svi poslanici o kojima govori Kur'an, protunaknadu za ono što radi očekivat će od Allaha, dž. š., i ovom svojom odlikom skretat će pozornost onih iz bliže okoline, a i zajednice u kojoj se bude nalazio.

Međutim, ovdje se ne smije zanemariti činjenica da će, kao i obično, i u ovom slučaju njegove vrijednosti priznavati jedino vjernici. Ako zajednica u kojoj se nalazi i uoči ovu njegovu odliku, određeni neprijatelji će, kao što je to činjeno i svim ostalim pejgamberima, pribjegavati raznim klevetama kako bi ga onemogućili u njegovoj misiji. Sasvim je izvjesno da će među tim klevetama biti i optužba u smislu da on "nastoji osigurati lični interes za ono što čini". Međutim, kao što će Allah, dž. š., dozvoliti da se u svim slučajevima njegovi poslovi okončaju s hajrom, i u ovom kontekstu će pomoći Svome poslaniku i na vidjelo iznijeti neosnovanost svih nevjerničkih optužbi.

VII. Prema vjernicima je blag i milostiv

Jedna od najbitnjih odlika vidljivih kod pejgambera je "blagost i milostivost". Pejgamberi su uvijek bili veoma blagi i milostivi prema vjernicima; nastojali su poboljšati njihov položaj na ovome, a time i na budućem svijetu. Jedna od najupečatljivijih odlika Isaovog morala bit će ova blagost i milostivost prema vjernicima. Allah, dž. š., na slijedeći način u Kur'anu opisuje ovu odliku, koja je veoma izražena kod Njegovih poslanika:

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim Putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv (At-Tawba, 128).

I Isa, a. s., će, kao što se to ističe i u ovom ajetu, imati krajnje "blag i milostiv" odnos prema vjernicima, a ta jedinstvena srdačnost i iskrenost predstavljat će jedan od najočitijih dokaza da je on Isa, a. s.

Bit će prepoznatljiv po tome što na Zemlji neće imati rođaka, poznanika i porodice

Isa, a. s., bit će prepoznatljiv po pejgamberskim odlikama koje se spominju u Kur'anu. Međutim, izvan toga, postojat će i drugi faktori koji će ga predstavljati ljudima. **Nesumnjivo, najbitniji od tih faktora je taj što Isa, a. s., na Zemlji neće imati porodicu, nikakve rodbine, što neće postojati ni jedna osoba koju je odranije poznavao.**

Doista, prilikom Isaovog, a. s., povratka na Zemlju, u njegovom okruženju neće postojati niko ko ga poznaje. Neće se pojaviti čak niti jedna osoba koja će znati njegove fizičke odlike, fizionomiju ili boju glasa. Na Zemlji, dakle,

neće postojati nijedna osoba koja bi se mogla pojaviti i iznijeti tvrdnju kao "Ja ga znam odranije, vidjeli smo se tada i tada, njegova porodica i blišnji su ti i ti..." pošto su svi njegovi poznanici živjeli prije otprilike 2000 godina i, naravno, više nisu među živima. Umrli su njegova majka, hazreti Merjema, hz. Zekerija, njegove pristalice koje su godine proveli sa njim, vodeći jevreji tog vremena i svi oni koji su lično od Isa, a. s., primali upute. Prema tome, prilikom njegovog povratka na Zemlju neće postojati ni jedan svjedok njegovog rođenja, djetinjstva, mladosti i perioda zrelosti i niko o njemu ništa neće znati.

Kao što smo istakli i u prethodnim poglavljima knjige, Isa, a. s., došao je na svijet bez oca, Allahovom naredbom "Budi!" A nakon što su prošla stoljeća, sasvim je prirodno nepostojanje nikakvog poznatog rođaka. Ovo Isaovo, a. s., stanje Allah, dž. š., u Kur'anu uporedio je sa stvaranjem Adema, a. s., i rekao slijedeće:

> **Isaov slučaj je u Allaha isti kao i slučaj Ademov: od zemlje ga je stvorio, a zatim rekao: "Budi!" - i on bi** (Ali 'Imran, 59).

Kao što se i ističe u ajetu, Allah, dž. š., Ademu, a. s., rekao je “Budi!” i Adem, a. s., je stvoren. Upravo je i prvo Isaovo, a. s., stvaranje realizirano Allahovom, dž. š., naredbom “Budi!” Adem, a. s., nije imao ni oca, ni majku, a prilikom svog prvog dolaska na Zemlju, Isa, a. s., imao je samo majku, hazreti Merjemu. Međutim, prilikom ponovnog dolaska na Zemlju, tada ni njegova majka neće biti u životu.

Nesumnjivo, ova situacija u potpunosti uništava opasnost "lažnih Mesiha", koji se s vremena na vrijeme pojavljuju. Prilikom Isaovog povratka na Zemlju, neće postojati ništa što bi unosilo sumnje da je on Isa, a. s. Niko neće moći pronaći neki razlog koji bi ga naveo da kaže "ovaj čovjek ne može biti Isa, a. s." pošto će biti odmah prepoznatljiv po ovoj veoma bitnoj odlici koja će ga odvajati od ostalih ljudi, odnosno to što na Zemlji neće postojati čak ni jedna osoba koja će ga poznavati.

POGOVOR

Ponovno Allahovo, dž. š., slanje Isaa, a. s., na Zemlju nesumnjivo je veličanstven događaj koji će imati sreću doživjeti mali broj ljudi iz historije čovječanstva. On je blagoslovljeni čovjek kojeg Allah, dž. š., svim ljudima šalje kao "spasitelja". Tako, u periodima kada je bivalo povećano okruženje nereda i tiranije na Zemlji, ljudi su uvijek tražili "onoga koji pomaže", a Allah, dž. š., im se odazivao na njihov poziv:

A zašto se vi ne biste borili na Allahovom putu za potlačene, za muškarce i žene i djecu, koji uzvikuju: "Gospodaru naš, izbavi nas iz ovoga grada, čiji su stanovnici nasilnici, i Ti nam odredi zaštitnika i Ti nam podaj onoga ko će nam pomoći!" (An-Nisa', 75).

Kao što smo i ranije istakli, ovaj naš spasitelj, u periodu u kome mi živimo, je dominacija kur'anskog morala, a u periodu povratka, Isaa, a. s., bit će zaštitnik ovog morala kojeg Allah, dž. š., naređuje i ulagat će napore za njegovo obzanjivanje svim ljudima na cijeloj Zemlji.

Ono što pripada u obavezu onih koji očekuju ovaj blagoslovljeni period i ovu blagoslovljenu osobu je da pod svoju zaštitu uzmu Isaa, a. s., onako kako će i on pod svoju

zaštitu uzeti sve vjernike, da mu budu podređeni, da ga podržavaju i brane, da nikako ne dozvole da se, kao prilikom prvog boravka na Zemlji, zapita: **“Ko su moji pomoćnici na Allahovom Putu?”** U protivnom, one koji to ne budu provodili na dunjaluku i na ahiretu očekuje neizlječivo kajanje i vjerovatno će se susresti sa jednim veoma žalosnim azabom. Allahova opomena i prijetnja robovima koji su nezahvalni sasvim je jasno izražena u Kur’anu:

> **I poslanike, jedne za drugim slali. Kad bi jednom narodu došao njegov poslanik, u laž bi ga utjerivali, i Mi smo ih zato jedne drugima smjenjivali, i samo u pričama o njima spomen sačuvali - daleko bili ljudi koji nisu vjerovali!** (Al-Mu’minun, 44).

S druge strane, oni koji ga budu slijedili, iskreno branili i podržavali i koji budu prihvatili njegov moral snažno se mogu nadati Allahovom zadovoljstvu, milosti i vječnom Džennetu. To je također obećanje i radosna vijest koju Allah, dž. š., daje onima koji vjeruju:

> **Poslanika, koji vam Allahove ajete jasne kazuje, da bi iz tmina na svjetlo izveo one koji vjeruju i dobra djela čine. A onoga koji bude u Allaha vjerovao i dobro činio - uvest će u džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, i vječno i zauvijek će u njima ostati, divnu će mu opskrbu Allah davati** (At-Talaq, 11).

Neka je hvala Allahu, dž. š., koji će željene svoje robove počastiti ovako velikim događajem i koji će stvoriti tu veliku priliku za ahiret.

USKORO I NA BOSANSKOM

